

Diagnoza potrzeb mieszkańców gminy Dąbrówka i ich oczekiwania wobec funkcji jaką może pełnić Gminna Biblioteka Publiczna w środowisku lokalnym

Gminna Biblioteka Publiczna
DĄBRÓWKA
2021

Spis treści

1. Wstęp	str. 5		
2. Ogólna charakterystyka Gminy Dąbrówka	str. 7		
3. Styl życia i zwyczaje mieszkańców	str. 9		
3.1. Źródła utrzymania	str. 9		
3.2. Szkoły i przedszkola	str. 9		
3.3. Komunikacja	str. 9		
3.4. Handel i gastronomia	str. 10		
3.5. Lokalne święta i uroczystości	str. 10		
4. Gminna Biblioteka Publiczna — aktualny stan	str. 11		
4.1. Zasoby materialne	str. 11		
4.2. Zasoby kadrowe	str. 11		
4.3. Działalność	str. 12		
5. Inne instytucje i organizacje w Gminie prowadzące działalność kulturalną	str. 15		
5.1. Gminne Centrum Kultury (GCK) w Dąbrówce	str. 15		
5.2. Koła Gospodyń Wiejskich	str. 16		
5.3. Klub „Senior+”	str. 16		
5.4. Świetlica przy OSP w Kuligowie i Stowarzyszenie Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu	str. 16		
5.5. Skansen w Kuligowie i Fundacja Dziedzictwo Nadbużańskie		str. 16	
5.6. Świetlica wiejska w Trojanach		str. 17	
5.7. Sport i rekreacja		str. 17	
6. Aktualne kierunki rozwoju/ewolucji instytucji biblioteki publicznej		str. 19	
7. Zastosowane metody diagnozy		str. 23	
7.1. Mieszkańcy obojętni – mobilny punkt badawczy		str. 24	
7.2. Osoby związane z biblioteką – warsztaty wydobywcze		str. 26	
7.3. Osoby, które odwiedzają bibliotekę, ale tylko biernie korzystają z jej usług — stanowisko badawcze		str. 27	
7.4. Ankiety		str. 28	
8. Wyniki badań środowiskowych		str. 29	
8.1. Mobilny punkt badawczy		str. 29	
8.2. Warsztaty wydobywcze		str. 32	
8.3. Przypadkowi goście — stanowisko badawcze		str. 38	
8.4. Odpowiedzi udzielone w ankietach		str. 40	
9. Rekomendacje		str. 47	

1. Wstęp

Diagnoza potrzeb powstała podczas realizacji projektu „Biblioteka społeczna”, realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność, którego celem jest rozpoznanie potrzeb mieszkańców i sformułowanie oferty działalności biblioteki w zgodzie z ich oczekiwaniami i potencjałem Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrówce. Pracownicy i kierownictwo biblioteki dążą do otwarcia się na dialog z mieszkańcami i wspólnego z nimi kreowania roli, jaką biblioteka mogłaby pełnić w środowisku lokalnym. W efekcie zdiagnozowania potrzeb społeczności lokalnej ma powstać nowa, atrakcyjna, oferta usług kulturalnych świadczonych przez bibliotekę, spójna z oczekiwaniami czytelników.

Podstawowe pytanie, na które diagnoza ma przynieść odpowiedź, brzmi: „Jakie są potrzeby lokalnej społeczności i jaki jest potencjał kulturowy mieszkańców oraz ich oczekiwania wobec funkcji jaką może pełnić współczesna biblioteka?”. Celem przeprowadzonych działań było poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz problemów związanych z uczestnictwem i współtworzeniem życia społeczno-kulturalnego gminy.

Dodatkowo w trakcie przygotowań do badań pojawiła się potrzeba doprecyzowania lokalnych potrzeb czytelniczych i kulturalnych, poznania kim jest czytelnik korzystający z zasobów Biblioteki, co go do niej przyciąga, albo dlaczego nie uczestniczy w działaniach Biblioteki. Szczególną uwagę postanowiono zwrócić na osoby starsze, których potrzeby są najmniej rozpoznane przez Bibliotekę, a których liczba systematycznie rośnie. Jednocześnie, rozmowy i wywiady z mieszkańcami skłoniły nas do nawiązania szczególnego dialogu z młodzieżą.

Pozyskane informacje będą w przyszłości stanowić podstawę do dobrego planowania działań podejmowanych przez Bibliotekę. Chodzi o to, żeby kierunek zmian możliwie najlepiej odpowiadał potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców z uwzględnieniem potencjału, wiedzy i pomysłów pracowników oraz samej Biblioteki jako instytucji, która ma określony cel, program i misję w Gminie.

Wnioski z diagnozy staną się drogowskazem przy podejmowaniu decyzji o ofercie i o formach dalszego funkcjonowania Biblioteki. Po zakończeniu badań ich wyniki zostaną przedstawione mieszkańcom i władzom Gminy.

W procesie opracowywania raportu skupiliśmy się na diagnozie potrzeb i potencjału społeczności. Przez społeczność rozumiemy tu mieszkańców gminy Dąbrówka, ale także instytucje, organizacje i firmy działające na jej terenie, historię tego miejsca oraz jego walory przyrodnicze. Zwróciliśmy uwagę na różne aspekty życia społeczności.

Podczas wspólnego spotkania przedstawicieli instytucji i organizacji partnerskich powstawały mapy miejscowości, mapa gminy, na którą mogliśmy nanieść różne informacje, dotyczące:

- ▶ potencjałów (szkoły, drogi, przedsiębiorstwa, tereny rekreacyjne itp., organizacji społecznych, osób);
- ▶ zagrożeń i niebezpieczeństw, utrudnień na terenie gminy (braku sprawnej komunikacji, niedoborów w instytucjach kultury, w obszarze ochrony i profilaktyki zdrowotnej);
- ▶ występowania różnych grup społecznych (np. gdzie częściej spotykają się starsi ludzie, a gdzie młodzi rodzice, gdzie dzieci, gdzie urzędnicy, gdzie kupcy, twórcy lokalni, seniorzy itp.).

Mapa miejscowości z naniesionymi informacjami stanowiła podstawę wspólnej wiedzy, która jest najważniejszym elementem działania w grupie. Była punktem wyjścia do kreowania pomysłów na działania integrujące społeczność lokalną mieszkańców gminy.

W niniejszym opracowaniu najpierw chcielibyśmy w skrócie przedstawić obecny stan środowiska, w którym działa Biblioteka – Gminy Dąbrówka, obecny sposób działania Biblioteki oraz jej zasoby – materialne i niematerialne, a w końcu także aktualnych odbiorców oferty Biblioteki – czytelników. W drugiej części przedstawimy zastosowane metody pozyskania opinii mieszkańców na temat działania Biblioteki, perspektyw jej rozwoju i oczekiwań wobec tej instytucji. Na zakończenie przedstawimy wyniki przeprowadzonych badań środowiskowych oraz wnioski – rekomendacje do działań, których podjęcie warto rozważyć.

Badanie skierowane zostało do wszystkich grup wiekowych i społecznych, będących potencjalnymi odbiorcami i uczestnikami działań Biblioteki.

Po opublikowaniu, rozpowszechnieniu tej próby diagnozy, będziemy chcieli poznać refleksje osób, które wzięły udział w badaniach. Warto zastanowić się, w jaki sposób mieszkańcy mogą dołączyć swoje komentarze i uwagi. Może znajdziemy miejsce na tablicę, na której mogą doczepić spisane na karteczkach uwagi?, a może wspólne spotkania inspirujące do dalszych działań, tworzenia grup partnerskich? Te wyzwania stoją przed nami i będą podejmowane na dalszych etapach działalności GBP.

Ten zaprezentowany i tak uporządkowany materiał, to początek analizy i próby wykreowania nowej wizji i misji naszych działań. Mamy również nadzieję, że będzie dobrym wsparciem do projektowania i tworzenia polityki społecznej na terenie naszej gminy, a przede wszystkim będzie ciekawą formą otwarcia na dialog z mieszkańcami i zachętą do współtworzenia naszej gminy. Do dyskusji nad interpretacją wyników zapraszamy wszystkich mieszkańców i dziękujemy za wasze refleksje i zaangażowanie na etapie tworzenia niniejszego raportu.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Dąbrówka

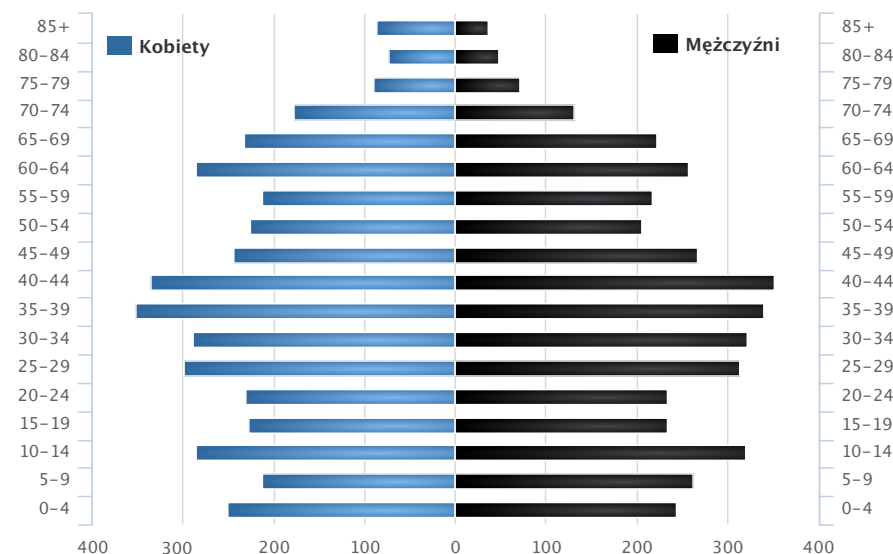
Gmina Dąbrówka to gmina wiejska, zlokalizowana w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie wołomińskim. Zajmuje ok. 11 tys. ha płaskich terenów w dolinie Bugu. 60% powierzchni stanowią grunty rolne, a po ok. 20% lasy i obszary zabudowane. Mimo, że przeważającą część powierzchni gminy zajmują użytki rolne, gmina nie ma charakteru rolniczego i większość jej mieszkańców pracuje w stolicy oraz w lokalnych zakładach pracy. Administracyjnie składa się z 27 sołectw. Przecina ją (dzieli na dwie części) droga ekspresowa S8 z Warszawy do Białegostoku.

Według danych GUS (na dzień 30 grudnia 2020 r.) Gminę Dąbrówka na stałe zamieszkuje 8188 osób, w tym 4081 mężczyzn i 4107 kobiet. Dodatkowo, w ostatnich latach na terenie gminy powstało wiele działek rekreacyjnych z zabudową letniskową (ok. 2000 działek letniskowych).

W gminie Dąbrówka znajdują się trzy supermarkety, dwie apteki, bank, a także restauracja McDonald's oraz trzy stacje benzynowe. Funkcjonują również zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, działa wiele firm budowlano – wykończeniowych, transportowych, garmazeryjnych, cukierni, zakładów mechanicznych i usługowych.

Populacja gminy jest stosunkowo młoda – średnia wieku mieszkańców gminy wynosi 38 lat (średnia krajowa – 42 lata)¹. Przyrost naturalny w 2019 r. wynosił 1,8/1000 mieszkańców.

Gmina położona jest zaledwie ok. 35 km od Warszawy. Gminna sieć komunikacji publicznej jest słabo rozbudowana², a poszczególne

Piramida wieku mieszkańców gminy Dąbrówka, 2020 r.

[źródło: www.polskawliczbach.pl/gmina_Dabrowka]

miejsowości gminy często są lepiej skomunikowane z Radzyminem (i Warszawą) niż z Dąbrówką, gdzie znajduje się siedziba władz gminy i większość instytucji kulturalnych (w tym Biblioteka i Gminne Centrum Kultury). Bezpośrednie połączenia z Radzyminem (i Warszawą), z pominięciem Dąbrówki, mają Guzówka, Służany i Kuligów, podczas gdy do Dąbrówki można dojechać komunikacją publiczną jedynie z nielicznych miejscowości w gminie³.

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dabrowka

² <https://www.dabrowka.net.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=734>

³ <https://www.dabrowka.net.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=16>

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Do gminnych jednostek organizacyjnych należą:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce,
- ▶ Centrum Usług Wspólnych w Dąbrówce,
- ▶ Zakład Gospodarki Komunalnej w Dąbrówce,
- ▶ Gminne Centrum Kultury w Dąbrówce,
- ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrówce,
- ▶ Przedszkole Samorządowe pod „Wesołym Ekoludkiem” w Dręszewie,
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Cypriana Kamila Norwida w Dąbrówce,
- ▶ Publiczna Szkoła Podstawowa im Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Józefowie,

- ▶ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Guzowatce,
- ▶ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adeli Goszczyńskiej we Wszeborach.

Ponadto funkcjonuje tu osiem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (Ludwinów-Józefów, Chajęty, Dąbrówka, Kołaków, Kuligów, Lasków, Ślężany i Zaścienie)⁴.

⁴ <https://www.wyprawaznaturaikultura.com.pl/powiat-wolominski/gmina-dabrowka/>

3. Styl życia i zwyczaje mieszkańców

3.1. Źródła utrzymania

Wg danych GUS na koniec 2019 r. aktywnych zawodowo było 24,5% mieszkańców Gminy, a zarejestrowane bezrobocie było znacznie wyższe od średniego w Polsce i wynosiło 7,1% przy średnim wynagrodzeniu na poziomie 92,5% średniego wynagrodzenia w Polsce. Prawie 700 osób prowadziło własną działalność gospodarczą. Niemal połowa pracujących mieszkańców gminy (808 z 1994 osób) było zatrudnionych poza terenem gminy (dla porównania – na terenie gminy pracowało tylko 86 osób spoza gminy). Mimo rolniczego charakteru gminy, tylko 13,3% aktywnych zawodowo mieszkańców utrzymywało się z rolnictwa⁵.

Lokalna społeczność w większości jest zatrudniona poza rolnictwem, prowadzenie gospodarstw rolnych nie jest na tym terenie najważniejszym źródłem utrzymania. Ponieważ przez gminę przebiega trasa S8, wzdłuż niej powstają zakłady, które dają zatrudnienie mieszkańcom. Do największych należą: Piekarnia Szwajcarska, Indeco, Centrum Dystrybucyjne Spółki Grodno, Malta Trading oraz JFC. Na rok 2022 planowane jest rozpoczęcie działalności centrum logistycznego Żabka. Na terenie gminy funkcjonują również mniejsze przedsiębiorstwa, m.in. zakłady cukiernicze i garmazeryjne oraz firmy zajmujące się naprawą samochodów. Ponadto funkcjonują dwie cegielnie, dzięki złożom ilów ceramiki czerwonej, które są dostępne na terenie gminy. W jednym z sołectw znajduje się również firma

zajmująca się produkcją znaków drogowych. Mieszkańcy trudnią się także pracami związanymi z budownictwem.

Osobną grupę stanowią liczni emeryci – osoby w wieku 60+ stanowią ponad 20% mieszkańców gminy⁶. Choć jest to mniej niż średnia krajowa (ok. 25%), to jednak ich liczba szybko rośnie.

3.2. Szkoły i przedszkola

Na terenie Gminy funkcjonuje pięć publicznych i dwie niepubliczne placówki oświatowe:

- 1) Szkoła Podstawowa w Dąbrówce (ok. 370 uczniów);
- 2) Szkoła Podstawowa w Józefowie (ok. 240 uczniów);
- 3) Szkoła Podstawowa w Guzowatce z oddziałem przedszkolnym (ok. 130 uczniów);
- 4) Szkoła Podstawowa we Wszeborach z oddziałem przedszkolnym (ok. 170 uczniów);
- 5) Przedszkole Samorządowe w Dręszewie (ok. 100 dzieci);
- 6) Niepubliczne Przedszkole w Chajętach (ok. 100 dzieci);
- 7) Przedszkole Niepubliczne we Wszeborach (ok. 70 dzieci).

Szkoły rozmieszczone są równomiernie na obszarze gminy, a dzieciom z miejscowości oddalonych od placówek oświatowych Gmina zapewnia dowóz do szkoły. Najbliższe szkoły średnie znajdują się w Radzyminie, Wołominie, Wyszkanie i Tłuszczu.

⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dabrowka#infoPrac1k

⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dabrowka

3.3. Komunikacja

Gmina Dąbrówka jest gminą zdecentralizowaną. Dąbrówka, która jest siedzibą instytucji gminnych, nie wyróżnia się pod względem gospodarczym ani handlowym od pozostałych miejscowości. Nie jest również położona w centrum komunikacyjnym. Centra życia gospodarczego – sklepy, komunikacja itp. znajdują się w pobliskich miastach: Radzyminie, Wołominie i Tłuszczu, które z niektórymi rejonami gminy są w naturalny sposób lepiej skomunikowane niż Dąbrówka. Dlatego większość mieszkańców, poza sprawami urzędowymi, nie odwiedza siedziby władz Gminy.

Taka sytuacja powoduje, że komunikacja z mieszkańcami gminy, informowanie ich o wydarzeniach itp., jest trudna. Nie funkcjonują stałe kanały informacyjne, które docierałyby do większości mieszkańców, takie jak np. lokalne gazety czy radio. Najczęściej stosowanym sposobem komunikowania się z mieszkańcami są więc ogłoszenia (plakaty) rozwieszane we wsiach (sołectwach), szkołach oraz w sklepach wiejskich, a także sąsiedzka komunikacja „szep-tana”. Ponieważ jedyną instytucją gminną, oprócz sołectw, która funkcjonuje na terenie całej gminy są placówki oświatowe – one także bywają wykorzystywane w komunikacji z mieszkańcami. Szybko nabiera znaczenia komunikacja za pomocą stron internetowych (Gminy, GCK, GBP itp.) oraz mediów społecznościowych.

3.4. Handel, gastronomia i noclegi

Sieć handlowa na terenie gminy obejmuje markety Prim i Dino (w Dąbrówce) oraz sklep Topaz w Guzowatce. Prawie w każdej miejscowości funkcjonuje sklep spożywczy. Znajdują się tu nieliczne punkty

Placówki gastronomiczne w Gminie Dąbrówka

California Dream, Najedzonko	Kuligów
Karuzela, Lodolandia	Dąbrówka
Grill Bar	Karpin
Catering „Smaki Mazowsza”	Zaścienie
Restauracja McDonald’s	Małopole
Centrum Konferencyjne „Pałac Ślężany”	Ślężany

Baza noclegowa w Gminie Dąbrówka

Centrum Konferencyjne „Pałac Ślężany”	Ślężany
Gospodarstwo Agroturystyczne Pod Brzozami	Zaścienie

i placówki gastronomiczne, w których mogłyby się odbywać nieformalne spotkania mieszkańców, a także niewielka baza noclegowa.

3.5. Lokalne święta i uroczystości

Nie udało się opisać żadnych lokalnych zwyczajów i tradycji charakterystycznych dla obszaru tej gminy, oprócz świąt religijnych, obchodzonych w całym kraju. W Dąbrówce szczególnie uroczyste celebrowane są kilka lokalnych uroczystości o charakterze patriotycznym, związanych z wydarzeniami, które miały miejsce na tym terenie.

W gminie czczona jest pamięć Cypriana Norwida, który urodził się i spędził dzieciństwo w pobliskiej miejscowości Laskowo-Głuchy. Uroczystości obchodzone są rocznice i wydarzenia związane z Norwidem, a szkoła podstawowa w Dąbrówce nosi jego imię.

Żywa jest pamięć Bitwy Warszawskiej (1920 r.), a zwłaszcza działań „Huzarów Śmierci”, który 17 sierpnia w okolicach Kuligowa stoczył walkę z oddziałami rosyjskimi. Od kilku lat na błoniach w Kuligowie organizowane jest widowisko – rekonstrukcja tych wydarzeń.

Systematycznie i uroczyste obchodzone są także rocznice zrzutu „Cichociemnych” pod Kołakowem, który miał miejsce w nocy z 9 na 10 kwietnia 1944 roku.

4. Gminna Biblioteka Publiczna – aktualny stan

Gminna Biblioteka Publiczna (GBP) w Dąbrówce jest samorządową instytucją kultury, która posiada osobowość prawną i jest wpisana do Rejestru Samorządowych Instytucji Kultury. GBP prowadzi filię w Józefowie.

Nadzór merytoryczny nad biblioteką sprawuje Biblioteka Powiatowa w Wołominie oraz Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy⁷.

4.1. Zasoby materialne

Biblioteka mieści się na pierwszym piętrze budynku gminnego użyczonego instytucjom kultury przez Gminę Dąbrówka, dysponując powierzchnią 271,16 m². Budynek nie posiada windy, ani innych ułatwień dla osób niepełnosprawnych. W skład pomieszczeń Biblioteki wchodzi: wypożyczalnia główna wraz z księgozbiorem dla młodzieży, pomieszczenie z księgozbiorem dla czytelników dorosłych, odrębne pomieszczenie z księgozbiorem podręcznym i czytelnia internetową oraz czytelnia i wypożyczalnia dziecięca.

Biblioteka jest czynna 6 dni w tygodniu: pon. i wt. – 9 godz., śr. i czw. – 8 godz., sb. – 6 godz.

Filia w Józefowie znajduje się w budynku prywatnym i zajmuje lokal o powierzchni 40 mkw. Działa przez 3 dni w tygodniu (łącznie 20 godz. tygodniowo).

⁷ <http://www.gckdabrowka.net.pl/gbp2/o-nas>

Zarówno na terenie Biblioteki, jak i Filii w Józefowie dostępne jest szerokopasmowe łącze internetowe oraz istnieje możliwość korzystania z urządzeń kopiujących.

4.2. Zasoby kadrowe

Biblioteka zatrudnia 6 pracowników w wymiarze 3,45 etatu – trzy osoby (2,5 etatu) to bibliotekarze, a pozostali pracownicy to pracownik techniczny, główna księgowa i dyrektor (łącznie 0,95 etatu).

4.3. Działalność

Zgodnie ze statutem GBP z nadanym uchwałą Rady Gminy z dnia 26 czerwca 2018 roku, do podstawowych zadań Biblioteki należy w szczególności:

- 1) gromadzenie, opracowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących Gminy Dąbrówka i okolic oraz całego Mazowsza;
- 2) obsługa użytkowników, przede wszystkim poprzez udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie wymiany międzybibliotecznej;
- 3) tworzenie i udostępnianie własnych komputerowych baz danych, katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych;

- 4) prowadzenie działalności informacyjnej, dotyczącej zbiorów własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałanie z archiwami w tym zakresie;
- 5) organizacja form pracy z czytelnikiem, służących popularyzacji czytelnictwa sztuki, nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego Gminy Dąbrówka;
- 6) doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Dodatkowo przy GBP i jej komórkach organizacyjnych mogą działać Koła Przyjaciół Biblioteki, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

GBP może współpracować z Gminnym Centrum Kultury w Dąbrówce przy realizacji przedsięwzięć służących zaspokajaniu potrzeb kulturalnych społeczności Gminy Dąbrówka oraz

z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa. GBP może także prowadzić działalność bibliograficzną, dokumentacyjną, wydawniczą, edukacyjną i popularyzatorską.

Według statutu, działalność statutowa Gminnej Biblioteki Publicznej finansowana jest:

- 1) z otrzymywanej dotacji podmiotowej na finansowanie działalności bieżącej, w tym na utrzymanie i remonty obiektów;
- 2) z dotacji celowych z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji;
- 3) z dotacji celowych z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego na realizację wskazanych w nich zadań i programów;

- 4) ze środków uzyskanych z prowadzonej działalności kulturalnej;
- 5) z darowizn od osób fizycznych i prawnych;
- 6) ze sprzedaży składników majątku ruchomego, przychodu z najmu, dzierżawy składników majątkowych.

GBP może pobierać opłaty za:

- 1) wypożyczanie materiałów audiowizualnych;
- 2) niezwrócone w terminie materiały biblioteczne;
- 3) uszkodzenie, zniszczenie lub niezwrócenie materiałów bibliotecznych;
- 4) wypożyczone materiały biblioteczne w formie kaucji;
- 5) usługi informacyjne, bibliograficzne, reprograficzne oraz wypożyczenia międzybiblioteczne.

W 2020 roku ze zbiorów Biblioteki w Dąbrowce skorzystało 495 osób (4544 odwiedziny), z filii w Józefowie – 114 osób (924 odwiedziny). Biblioteka korzysta z Systemu Bibliotecznego MATEUSZ. Cały księgozbiór oraz zbiór audiobooków są dostępne w regularnie aktualizowanym katalogu on-line, który umożliwia przeglądanie nowości książkowych oraz nowości wśród książek mówionych, prolongowanie i rezerwowanie wypożyczonych pozycji. System nie obejmuje zasobów filii w Józefowie.

Ponadto GBP w Dąbrowce posiada dostęp do darmowej cyfrowej wypożyczalni publikacji naukowych Academia⁸.

Oprócz wypożyczania i udostępniania książek i czasopism, biblioteka sporadycznie organizowała pokazy filmowe, koncerty, warsztaty kreatywne, wystawy, wycieczki, zajęcia taneczne itp.

W 2020 roku zorganizowała m.in.:

- ▶ występy artystów Filharmonii Narodowej w ramach cyklu muzycznego „SpotkaniaMuzyką”, przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych w styczniu i w lutym, a następnie we wrześniu dla seniorów. Koncertów miało być więcej, ale zostały odwołane z powodu pandemii;
- ▶ zajęcia w ramach akcji zimowej – warsztaty kreatywne, pokazy filmowe, warsztaty LEGO, wystawy, wycieczki i zajęcia taneczne;
- ▶ spektakl teatralny dla dzieci (styczeń 2020 r.);
- ▶ Narodowe Czytanie (wrzesień 2020) w formie nagrań umieszczanych na facebooku Biblioteki;
- ▶ projekt „Mała Książka Wielki Człowiek” – promujący czytelnictwo wśród dzieci w wieku przedszkolnym (przez cały rok).

⁸ <https://katalog.dabrowka.e-bp.eu/>

5. Inne instytucje i organizacje w Gminie prowadzące działalność kulturalną

5.1. Gminne Centrum Kultury (GCK) w Dąbrówce

Gminne Centrum Kultury (GCK) w Dąbrówce, podobnie jak Biblioteka, jest samorządową instytucją kultury i zajmuje pomieszczenia o powierzchni ok. 583 m². Mieści się w tym samym budynku, co Biblioteka oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

GCK dysponuje:

- ▶ salą widowiskową z wyposażeniem na parterze budynku (wejście na poziomie gruntu, dostępne dla osób niepełnosprawnych);
- ▶ pracownią artystyczną;
- ▶ dwoma salami edukacyjnymi (muzyczna oraz komputerowo-multimedialna z 5 stanowiskami i dostępem do internetu);
- ▶ salą edukacyjno-sportową.

Zgodnie ze statutem GCK, nadanym przez Radę Gminy, jego zadaniem jest: organizowanie różnorodnych form edukacji; organizowanie uroczystości i spotkań tematycznych, koncertów, projekcji filmowych, wystaw, konkursów, plenerów, warsztatów oraz innych imprez o charakterze artystycznym, historycznym, rozrywkowym, rekreacyjno-sportowym i turystycznym;

organizowanie wycieczek, wypoczynku dla dzieci i młodzieży, wyjazdów do miejsc związanych z szeroko rozumianą kulturą; prowadzenie działalności promocyjnej i wydawniczej.

Centrum współpracuje z biblioteką, placówkami oświatowymi, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (GOPS), instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, fundacjami i organizacjami społecznymi, jak również grupami nieformalnymi i obywatelskimi.

Przykładowo, w 2020 roku GCK zorganizowało 7 imprez i wydarzeń, w których uczestniczyło ok. 8500 osób.

5.2. Koła Gospodyń Wiejskich

Na terenie gminy działają Koła Gospodyń Wiejskich⁹:

Koła skupiają po kilkanaście kobiet działających w obszarze krzewienia i podtrzymywania ludowych tradycji lokalnych.

5.3. Klub „Senior+”

W 2019 roku Gmina Dąbrowka przystąpiła do realizacji Programu wieloletniego „Senior+”. W ramach projektu utworzono Klub Senior+, który działa w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS). Klub mieści się w tym samym budynku co Biblioteka,

⁹ <http://www.gckdabrowka.net.pl/zespoly-ludowe/kgw-dabrowianki>
<http://www.gckdabrowka.net.pl/zespoly-ludowe/kgw-chajety>
<http://www.gckdabrowka.net.pl/zespoly-ludowe/kgw-chrusciele>
<http://www.gckdabrowka.net.pl/zespoly-ludowe/nadbuzanki>

w części zajmowanej przez Ochotniczą Straż Pożarną i prowadzi zajęcia ogólnorozwojowe i warsztatowe dla ok. 15 seniorów z terenu Gminy.

5.4. Świetlica przy OSP w Kuligowie i Stowarzyszenie Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu

Na terenie Kuligowa i okolic działa Stowarzyszenie Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu. Stowarzyszenie organizuje imprezy kulturalne w oparciu o świetlicę przy remizie OSP w Kuligowie^{10,11}.

5.5. Skansen w Kuligowie i Fundacja Dziedzictwo Nadbużańskie

Kompleks dawnych budynków mieszkalnych i gospodarskich położony nad rozlewiskiem Bugu, powstały w 2000 roku. Posiada pawilon ekspozycyjny, w którym zgromadzono wiele unikalnych obiektów. Skansenem administruje Fundacja Dziedzictwo Nadbużańskie.

¹⁰ <https://bip.dabrowka.net.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=4727>

¹¹ <https://www.facebook.com/Stowarzyszenie-Pomoc-w-Dolinie-Dolnego-Bugu-1407104172852180/>

5.6. Świetlica wiejska w Trojanach¹²

Świetlica wiejska w Trojanach powstała w 2011 r. i ma zaspakajać zbiorowe potrzeby mieszkańców Gminy Dąbrówka, a w szczególności mieszkańców wsi Trojan¹³ (odciętej od pozostałej części gminy drogą S8). Działalność świetlicy jest finansowana z funduszy Wspólnoty wsi Trojan, opłat za wykorzystanie pomieszczeń na imprezy okolicznościowe itp. Nadzór merytoryczny nad działalnością świetlicy sprawuje Gminne Centrum Kultury¹⁴.

5.7. Sport i rekreacja

5.7.1. Kluby sportowe

- 1) Gminny Klub Sportowy „Dąbrówka” zrzesza ok. 40 zawodników w wieku od 18 do 45 lat i jest członkiem Mazowieckiego Związku Piłki Nożnej.
- 2) Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy (MUKS) Dąbrówka – prowadzi zajęcia w zakresie piłki nożnej, szkolenia piłkarskiego dzieci i młodzieży z terenu Gminy Dąbrówka. Zrzesza ok. 60 zawodników¹⁵.

¹² <https://m.facebook.com/profile.php?id=100010102867708>

¹³ https://bip.dabrowka.net.pl/pliki/komisje_rg/komisja_rewizyjna/2014_2018/18_rewizyjna.pdf

¹⁴ <https://www.gckdabrowka.net.pl/120-uroczystosci/uroczystosci-w-2011/633-uroczyste-otwarcie-wietlicy-w-trojanach>

¹⁵ <http://www.muksdabrowka.pl/>

6. Aktualne kierunki rozwoju/ewolucji instytucji biblioteki publicznej

29 listopada 2021 r. mija 27 lat od uchwalenia Manifestu bibliotek publicznych UNESCO/IFLA. Pomimo, że dokument został opracowany prawie trzydzieści lat temu, to wciąż jest aktualny i inspirowanie decydentów oraz środowiska skupione wokół bibliotek do wspierania i aktywnego udziału w rozwoju bibliotek publicznych. Kluczowymi zasadami podkreślonymi w Manifestie są:

- 1) znaczenie informacji i nauki – biblioteki są ośrodkami dostępu do wiedzy, a uczenie się wspiera rozwój osobisty i społeczny;
- 2) potrzeba zapewniania równości – kwestia ta nie dotyczy bezpośrednio bycia otwartym dla wszystkich, ale podjęcia wysiłku zaoferowania dodatkowych lub dostosowanych usług tym, którzy tego potrzebują;
- 3) skupieniu na potrzebach jednostki i reagowaniu na potrzeby społeczności – bibliotekarze z dużym zaangażowaniem pośredniczą między użytkownikami a potrzebnymi informacjami;
- 4) biblioteka publiczna posiada szeroką misję i może zapewniać wsparcie społecznościom na wiele sposobów, m.in. promować kreatywność, ochronę dziedzictwa oraz różnorodności oraz szkolenia;
- 5) biblioteka jest publiczną instytucją usługową i powinna być uwzględniana w strategiach rozwoju oraz planach finansowych.

Znaczenie bibliotek publicznych można podkreślać poprzez opisywanie dobrych praktyk i działań realizowanych w bibliotekach, a także próbę kreowania nowych ról biblioteki w środowisku

lokalnym. Opisuując działania bibliotek warto pamiętać o następujących przekazach:

- ▶ dobrze wspierana biblioteka publiczna pomaga promować rozwój osobisty jednostki i społeczności;
- ▶ biblioteki publiczne są ważnymi instytucjami umożliwiającymi dostęp do kultury i włączenie cyfrowe;
- ▶ biblioteki publiczne są bramą do innych usług publicznych i zwiększają skuteczność polityki.

Manifest bibliotek publicznych UNESCO listopad 1994

Wolność, zasobność i rozwój społeczeństwa i jednostek stanowią podstawowe wartości humanistyczne. Mogą być one osiągnięte wyłącznie poprzez umiejętność praktykowania praw demokratycznych i odgrywanie aktywnej roli w społeczeństwie przez dobrze poinformowanych obywateli. Konstruktywne uczestnictwo i rozwój demokracji zależy tak od właściwego wykształcenia, jak i od wolnego i nieograniczonego dostępu do wiedzy, myśli, kultury i informacji.

Biblioteka publiczna, lokalne wrota do wiedzy, spełnia podstawowy warunek dla kształcenia trwającego przez całe życie,

niezależnego podejmowania decyzji i rozwoju kulturalnego jednostki i grup społecznych.

Niniejszy Manifest proklamuje przeświadczenie UNESCO o żywotnej sile edukacyjnej, kulturowej i informacyjnej bibliotekarstwa publicznego, jako podstawowych czynnikach zachowania pokoju i duchowego dobrobytu obywateli. Stąd UNESCO zachęca władze państw i społeczności lokalnych do popierania i aktywnego zaangażowania się w rozwój bibliotekarstwa publicznego.

Biblioteka publiczna

Biblioteka publiczna stanowi lokalny ośrodek informacji, udostępniający od ręki swym użytkownikom materiały i informacje z różnych dziedzin wiedzy.

Usługi biblioteki publicznej są dostarczane na zasadzie równego dostępu dla wszystkich, bez względu na wiek, rasę, płeć, wyznanie, narodowość, język lub status społeczny. Dla tych, którzy z jakichkolwiek względów nie mogą korzystać z regularnych usług i materiałów, np. mniejszości językowe, ludzie niepełnosprawni czy odosobnieni w szpitalach lub więzieniach, trzeba zapewnić specjalne usługi i materiały.

Wszystkie grupy wiekowe muszą znajdować materiały odpowiednie do swych potrzeb. Zbiory i usługi muszą obejmować zarówno wszystkie rodzaje stosownych mediów i nowoczesnych technologii, jak i materiały tradycyjne. Ich wysoka jakość i zgodność z lokalnymi potrzebami i warunkami mają znaczenie fundamentalne. Materiały muszą odzwierciedlać bieżące trendy i rozwój społeczeństwa, a także upamiętniać osiągnięcia i umysłowość ludzkości.

Zbiory i usługi nie mogą być podporządkowane jakimkolwiek formom ideologicznej, politycznej czy religijnej cenzury, jak i naciskom komercyjnym.

Misje biblioteki publicznej

Należy rozważyć następujące kluczowe zadania biblioteki publicznej, w odniesieniu do informacji, umiejętności czytania i pisanie, kształcenia i kultury:

- 1) Kształtowanie i wyrabianie nawyków czytelniczych dzieci od najmłodszych lat.
- 2) Wspieranie zarówno edukacji indywidualnej i samodzielnej, jak i formalnego kształcenia na wszystkich poziomach.
- 3) Stwarzanie możliwości rozwoju osobistego.
- 4) Stymulowanie wyobraźni i twórczości dzieci i młodzieży.
- 5) Budowanie świadomości dziedzictwa kulturowego, uznania dla sztuki, osiągnięć naukowych i wynalazczości.
- 6) Organizowanie dostępu do form wypowiedzi kulturalnej wszystkich rodzajów sztuki.
- 7) Koncentrowanie się na dialogu międzykulturowym, popieranie różnorodności kulturowej środowiska.
- 8) Podtrzymywanie tradycji ustnej.
- 9) Zapewnianie dostępu wszystkim obywateli do wszystkich rodzajów informacji lokalnej.
- 10) Organizowanie odpowiednich usług informacyjnych dla lokalnych firm, organizacji, grup zawodowych.
- 11) Ułatwianie zdobywania i pogłębiania umiejętności informacyjnych i korzystania ze sprzętu komputerowego.
- 12) Wspieranie i udział we wszystkich działaniach i programach literackich dla wszystkich grup wiekowych, a w razie potrzeby – inicjowanie takich działań.

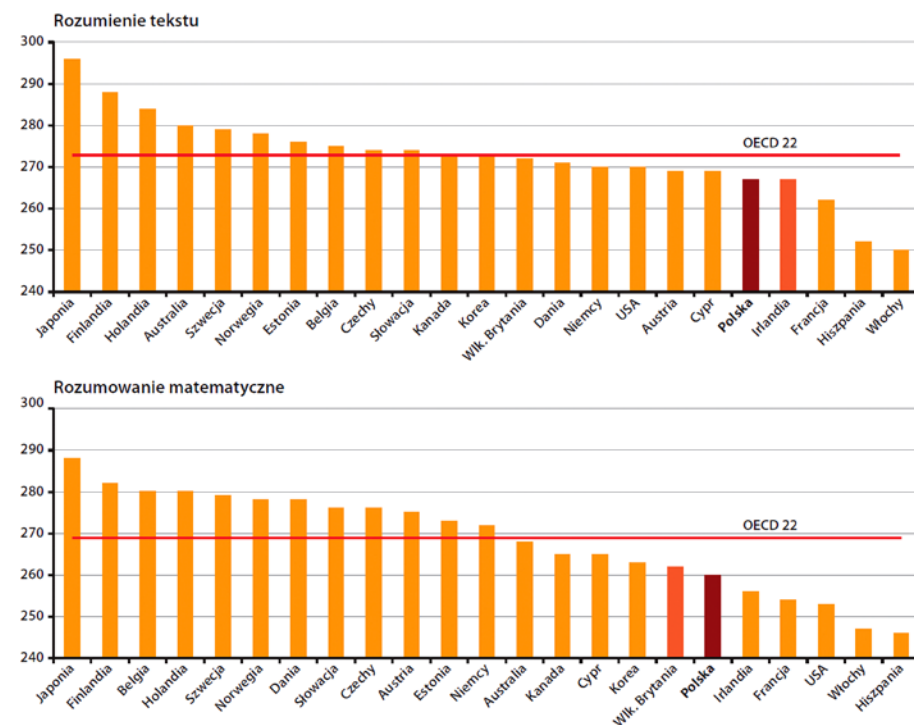

Konieczność rozszerzenia zakresu nośników treści obsługiwanych/oferowanych przez biblioteki o wszelkiego rodzaju współczesne i przyszłe nośniki – takie jak płyty, taśmy, internet itp., jest oczywista. Biblioteka musi stać się już nie tylko, a nawet nie przede wszystkim, miejscem, gdzie można wypożyczyć i/lub przeczytać tradycyjną drukowaną książkę. Musi stać się dostępnym i dogodnym dla każdego obywatela miejscem, gdzie może on bez ograniczeń korzystać z dostępu do literatury i sztuki, ale także – z dostępu do informacji.

Tak rozumiana biblioteka ma olbrzymi wpływ na wyrównywanie szans społecznych, politycznych i ekonomicznych różnych warstw społecznych – przyczynia się do niwelowania różnic pomiędzy tymi warstwami i budowania społeczeństwa bardziej sprawiedliwego i przyjaznego dla wszystkich obywateli, bez względu na ich pochodzenie. „W światowym dyskursie badawczym podkreśla się dziś przede wszystkim związku powszechnego czytelnictwa ze sprawą równości – politycznej, społecznej i ekonomicznej. Biegłość w korzystaniu z różnych mediów i w mierzeniu się z różnymi typami tekstów traktuje się jako rodzaj kapitału pozwalającego na awans społeczny bądź skuteczne działanie w sferze publicznej. Społeczne zróżnicowanie związane z uczestnictwem w kulturze pisma badacze czytelnictwa traktują równie poważnie jak ekonomiści zróżnicowanie dochodowe.”¹⁶

¹⁶ Dominika Michalak, Izabela Koryś, Jarosław Kopeć, *Stan czytelnictwa w Polsce w 2015 roku*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2016, s. 3

Badania PIAAC (Międzynarodowe Badanie Umiejętności Dorosłych z 2013 r. – ang. *Programme for International Assessment of Adult Competencies*) wykazały, że prawie jedna piąta Polaków ma problemy z lekturą i rozumieniem najmniej złożonych informacji¹⁷.

Podstawowe wyniki PIAAC z 2013 r. [źródło: Umiejętności Polaków – wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych PIAAC, Warszawa 2013, <http://ibe.edu.pl/images/prasa/PIAAC-prezentacja-umiejtnosci-polakow-wyniki.pdf>]

¹⁷ Umiejętności Polaków – wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC), Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych 2013. <http://eduentuzjasci.pl/badania/110-badanie/194-miedzynarodowe-badanie-kompetencji-osob-doroslych-piaac.html>

Każdy powinien mieć możliwość dostępu do szerokiego, różnorodnego wyboru książek i innych drukowanych i cyfrowych materiałów w klasach, szkołach bibliotekach publicznych, które są dobrze wyposażone i zaopatrzone. Szeroki dostęp do książek i innych materiałów do czytania sprzyja intensywniejszemu czytaniu, a intensywniejsze czytanie prowadzi do większego rozwoju piśmienności. Zauważalny jest pozytywny związek między jakością bibliotek i osiągnięciami czytelnictwami¹⁸.

Biblioteki publiczne można uznać – obok szkół – za kluczowe instytucje dla środowiska lokalnego, których działalność sprzyja wyrównywaniu szans edukacyjnych oraz wspieraniu rozwoju umiejętności piśmiennych wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych, którym tych umiejętności brakuje.

Niezależnie od rozwijania umiejętności piśmiennych, biblioteki pełnią ważną funkcję kulturalną w środowisku lokalnym. Poszerzenie asortymentu nośników treści o treści audio-video oraz interaktywną zawartość internetu, czyni bibliotekę naturalnym miejscem spotkania mieszkańca z najszerzej rozumianą kulturą. Jeśli nie dziwi już dziś, że e-booki są naturalną częścią zbiorów, niezależnie od nośnika, na jakim są zapisane, to do tych zbiorów powinny należeć także audiobooki, słuchowiska, filmy i przedstawienia, materiały edukacyjne, kursy i szkolenia itd.

W tej sytuacji rola bibliotekarza zmienia się z funkcji doradcy czytelnika i opiekuna magazynu książek, w rolę doradcy, instruktora i opiekuna „czytelni” multimedialnej. Dopiero taka biblioteka stanie się miejscem wyrównywania kompetencji (szans), bowiem dziś dostęp do informacji nie jest już równoważny z dostępem do drukowanych książek. Żeby można było mówić o równości szans,

potrzebna jest równość dostępu do wszystkich podstawowych źródeł wiedzy, w tym także cyfrowych¹⁹.

¹⁹ Por.: Biblioteka! Więcej niż myślisz. Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Warszawa 2015.

¹⁸ European Declaration of the Right to Literacy, <https://www.literacyeurope.org/elinet-declaration-of-european-citizens-right-to-literacy/>

7. Zastosowane metody diagnozy

Na spotkaniu pracowników Biblioteki i Gminnego Centrum Kultury podjęliśmy decyzję o przeprowadzeniu diagnozy lokalnej nastawionej na zmianę modelu funkcjonowania Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrówce. Interesowało nas poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: Jakie są potrzeby lokalnej społeczności oraz jaki jest potencjał kulturowy mieszkańców i ich oczekiwania wobec funkcji jaką może pełnić współczesna biblioteka.

W wyniku rozmów, wymiany myśli, pojawiała się w nas chęć podjęcia nowych wyzwań i próby dokonania zmiany w instytucji, tj. rozpoznania potrzeb czytelników i dodania nowych elementów jej funkcjonowania. Mogliśmy to zrobić na podstawie naszej wiedzy, już posiadanej, ale też mogliśmy spytać mieszkańców o zdanie i na tej podstawie podejmować decyzję w przyszłości. Uznaliśmy, że najlepsze zmiany zajdą, jeżeli zderzymy ze sobą potrzeby mieszkańców i potrzeby, chęci i pomysły pracowników, a także możliwości samej instytucji Biblioteki.

Przygotowana i przeprowadzona diagnoza miała stać się swoistym drogowskazem. Ustaliliśmy, że jako pracownicy, na podstawie pozyskanych informacji, w wyniku tego, czego się dowiemy podczas przeprowadzonych spotkań i rozmów, podejmiemy decyzję – zgodnie z naszymi chęciami i możliwościami. Jednocześnie zdecydowaliśmy, że o wynikach poinformujemy mieszkańców. Zakomunikujemy im, co będzie się działo z pomysłami, które narodziły się na etapie prowadzonej diagnozy.

Przed przystąpieniem do diagnozy udało się wyróżnić trzy grupy potencjalnych uczestników/odbiorców, różniące się stopniem zaangażowania w działalność biblioteki, których zapytamy o opinię

na temat aktualnego postrzegania roli jaką pełni biblioteka w środowisku gminnym oraz o propozycje, w jaki sposób tę rolę można byłoby powiększyć. Dla każdej z tych grup zastosowano odrębną metodę badawczą i zadano im inne pytania.

Diagnozę postanowiono zbudować wokół trzech grup, w zależności od stopnia działania i zaangażowania:

- 1) osoby które nie korzystają z biblioteki – należy więc wyjść w teren – zaprojektować mobilny punkt badawczy i dotrzeć do osób, które dotychczas nie miały z biblioteką nic wspólnego;
- 2) osoby blisko związane z biblioteką – stanowisko badawcze lub warsztaty wydobywcze;
- 3) ludzie którzy odwiedzają bibliotekę, ale tylko biernie korzystają z jej usług – stanowisko badawcze.

W jakich dniach i godzinach
najchętniej korzystałbyś
z Biblioteki?

Czego oczekujesz od
Biblioteki poza wypożyc-
zaniem książek?

Wyników ankiet, rozmów i warsztatów nie prezentujemy w postaci wykresów, tabel, zestawień ilościowych. Nie chodziło nam bowiem o głosowanie czy plebiscyt, ale o dostrzeżenie wielu głosów, dotarcie do różnorodnych grup, przedstawicieli różnych środowisk. Podjęte działania służyły przede wszystkim temu, by lepiej poznać zainteresowania uczestników i zaobserwować, które z nich są szczególnie popularne lub pożądane.

zyskuje się kontrolę nad tym, ile osób zaangażuje się w diagnozę lokalną. Dają także możliwość dotarcia do różnych przedstawicieli społeczności – pod względem wieku/płci/statusu społeczno-ekonomicznego, dlatego warto notować przy okazji także z kim rozmawiam i zadbać o dotarcie do grup jeszcze nie reprezentowanych.

Mobilny punkt badawczy pomaga przy okazji przełamać stereotyp instytucji, która jest zamknięta w swoich murach – dzięki

7.1. Mieszkańcy obojętni – mobilny punkt badawczy

Pierwszą grupę stanowili mieszkańcy obojętni – osoby, które w ogóle nie korzystają z usług biblioteki. Aby do nich dotrzeć należało więc wyjść w teren. W tym celu zaprojektowano mobilny punkt badawczy, który był dobrze widoczny i rozpoznawalny, a jednocześnie zachęcał do zatrzymania się i przeprowadzenia bardziej swobodnej rozmowy. Z takim punktem przeszkoleni pracownicy biblioteki wyszli na zewnątrz, aby bezpośrednio dotrzeć do osób, których w bibliotece na pewno nie spotkają, aby zadać im nurtujące nas pytania.

Ze względu na rozproszenie geograficzne gminy i brak miejsc, gdzie mieszkańcy różnych miejscowości bywają regularnie, to badacze musieli odbyć podróże z punktem badawczym do wybranych miejscowości gminy, aby na miejscu zadać mieszkańcom pytania.

Mobilne punkty badawcze pozwalają znacznie zwiększyć liczbę osób, które biorą udział w diagnozie. Wychodząc w przestrzeń

niemu pokazujemy otwartość na opinie mieszkańców oraz chęć współpracy z nimi i uwzględniania ich potrzeb.

Dodatkowo w ośrodkach zdrowia ustawiono pudełka, które miały za zadanie zainteresować osoby czekające na wizytę u lekarza i zachęcić do napisania, czego oczekują od biblioteki w Dąbrówce.

Dla tej grupy respondentów przygotowano zestaw trzech wiodących pytań:

- 1) Dlaczego nie korzystasz z oferty biblioteki w Dąbrówce?
- 2) Jakich wydarzeń kulturalnych, spotkań, warsztatów brakuje Ci na terenie gminy?
- 3) Gdybyś mógł to co byś zrobił przy wsparciu Biblioteki w Dąbrówce?

Dla osób, które udało się zaangażować w rozmowę, przygotowano dodatkowe pytania:

- ▶ Co zachęciłoby Cię, do skorzystania z oferty biblioteki?
- ▶ Dlaczego jedziesz do biblioteki w Radzyminie?
- ▶ Co skłoniłoby Cię do przyjsia do biblioteki?
- ▶ Dlaczego nie interesujesz się ofertą w bibliotece, organizowanymi przez nią wydarzeniami?
- ▶ W jakich wydarzeniach, warsztatach na terenie biblioteki chciałbyś wziąć udział?
- ▶ W których warsztatach chętniej wziąłbyś udział: w odpłatnych prowadzonych przez profesjonalistów czy warsztatach bezpłatnych prowadzonych przez hobbystów, pracowników biblioteki lub GCK? Uzasadnij swój wybór.
- ▶ Czy wolisz być czynnym uczestnikiem wydarzeń, warsztatów czy raczej odpowiada Ci rola widza, odbiorcy?
- ▶ Czy Twoim zadaniem atrakcyjniejsze są wydarzenia plenerowe, organizowane dla całej społeczności, czy raczej kameralne, dla wąskiej grupy? Uzasadnij swój wybór.

- ▶ Twoim zdaniem, do kogo biblioteka powinna kierować swoją ofertę?
- ▶ Twoim zdaniem, do kogo centrum kultury powinno kierować swoją ofertę?

Na koniec zapytano o propozycje działań w przyszłości:

- ▶ Gdybyś mógł, to co byś zrobił przy wsparciu biblioteki?
- ▶ Biblioteka moich marzeń to...
- ▶ Czy masz jakiś pomysł na dotarcie z ofertą biblioteki do większego grona odbiorców i grup w różnym wieku?
- ▶ Jak Twoim zdaniem powinna funkcjonować nowoczesna biblioteka?

Mobilny punkt badawczy zaprojektowano w postaci wózka ozdobionego wizualizacją wskazującą na bibliotekę, dzięki której widoczne było główne pytanie. Punkt był widoczny z daleka i przyciągał uwagę. Obsługę punktu stanowiły 2-3 osoby. W każdej z zaplanowanych lokalizacji Punkt pozostawał 2-3 godziny. Łącznie zaplanowano 3-4 wyjścia w teren.

Wybrano kilkanaście lokalizacji do przeprowadzenia badań:

- ▶ Sklep w Dąbrówce – wtorki i piątki w godz. 12 do 16,
- ▶ OSP Kuligów,
- ▶ Sklep w Józefowie,
- ▶ Sklep w Chajętach,
- ▶ Kościół w Dąbrówce,
- ▶ Kościół w Józefowie,
- ▶ Kwiaciarnia (przy cmentarzu),
- ▶ Kościół w Kuligowie,
- ▶ Świetlica wiejska w Trojanach,
- ▶ Guzowatka – sklep/szkoła,
- ▶ Urząd Gminy,
- ▶ Przychodnia zdrowia,
- ▶ Koncert 10 października w Dąbrówce.

7.2. Osoby związane z biblioteką – warsztaty wydobywcze

Warsztat wydobywczy (ang.: *deliberative mapping*) to rodzaj grupowej pracy warsztatowej, której celem jest zbadanie preferencji mieszkańców oraz zebranie propozycji możliwych rozwiązań problemu. W spotkaniu mogą uczestniczyć osoby reprezentujące różne

środowiska i grupy społeczne, a także eksperci (planiści/projektanci, przedstawiciele administracji).

Uczestnicy pracują podzieleni na panele tematyczne – w każdym z paneli dyskutuje się nad określoną kwestią, a wyniki tej pracy prezentuje się na forum wszystkim uczestnikom. Uczestnicy warsztatu sami ustalają hierarchię omawianych kwestii i prezentują własne opinie na ich temat – nie są ograniczani przez ekspertów, na równi z nimi formułują pomysły i propozycje zmian. Zgłaszane przez uczestników opinie i propozycje mogą być potraktowane jako wytyczne przy ostatecznym przygotowaniu planu/diagnozy.

Formuła zastosowana w tej metodzie ma ułatwić zrozumienie perspektyw każdej ze stron i doprowadzić do uwzględnienia ich w formułowaniu wniosków. Służby burzy mózgów – metodzie

nieskrępowanego wymyślenia, która bardzo sprzyja innowacyjnemu myśleniu.

Warsztat przeprowadzono z grupą młodzieży korzystającej regularnie z Biblioteki a także podczas spotkania z osobami starszymi i seniorami. Za cel postawiono sobie uzyskanie informacji na temat zwyczajów mieszkańców Gminy, ich zachowań społecznych, zdiagnozowanie ich potrzeb i oczekiwań wobec publicznych instytucji kultury.

7.3. Osoby, które odwiedzają bibliotekę, ale tylko biernie korzystają z jej usług – stanowisko badawcze

Stanowisko badawcze skierowane było do osób, które bywają w budynku biblioteki (oraz Gminnego Centrum Kultury), ale nie korzystają aktywnie z usług biblioteki. Mijają ją. Dla nich już przy wejściu do GCK umieszczono wyraźnie widoczne strzałki – drogowskazy prowadzące do pomieszczenia w bibliotece, gdzie umieszczono stolik i kanapę oraz karteczki, na których goście mieli zostawiać swoje uwagi dotyczące działania biblioteki oraz propozycje przyszłych działań. Zaproponowano trzy grupy pytań:

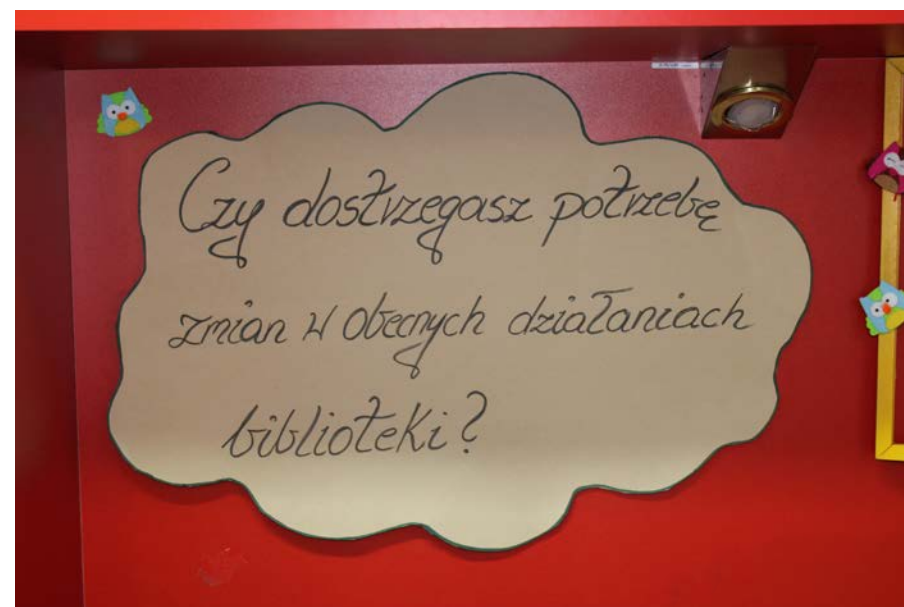
1) Ocena obecnej działalności biblioteki:

- ▶ W jakich dniach i godzinach najchętniej korzystałbyś z biblioteki?
- ▶ Czego oczekujesz od biblioteki poza wypożyczaniem książek?
- ▶ Jak oceniasz funkcjonalność/przyjazność/dostępność budynku biblioteki?

- ▶ Czy miejsce w którym znajduje się biblioteka jest dobrze oznakowane? Czy łatwo do niej trafić? Czy coś byś zmienił?
- ▶ Jakie są Twoje preferencje czytelnicze? Czy biblioteka spełnia twoje oczekiwania?
- ▶ Czy dostrzegasz potrzebę jakichś zmian w obecnych działaniach biblioteki?

2) Promocja działalności biblioteki:

- ▶ Skąd i w jaki sposób dowiadujesz się o bieżących wydarzeniach, ofercie biblioteki?
- ▶ Co byś zmienił w obecnych działaniach promocyjnych biblioteki i domu kultury?
- ▶ Jaka forma promocji najlepiej do Ciebie trafi i dlaczego?
- ▶ Jak Twoim zdaniem warto promować działania biblioteki, działania kulturalne GCK?
- ▶ W jaki sposób informować o aktualnych wydarzeniach, spotkaniach, warsztatach?

3) Przyszłe działania:

- ▶ Gdybyś mógł, to co byś zrobił przy wsparciu biblioteki?
- ▶ Biblioteka moich marzeń to...
- ▶ Czy masz jakiś pomysł na dotarcie z ofertą biblioteki do większego grona odbiorców i grup w różnym wieku?
- ▶ Jak Twoim zdaniem powinna funkcjonować nowoczesna biblioteka?
- ▶ W jakie dni i godziny Twoim zdaniem najlepiej organizować wydarzenia i warsztaty?
- ▶ Jakie masz oczekiwania związane z rozszerzeniem działalności biblioteki?

7.4. Ankiety

Dodatkowo przeprowadzono także otwartą ankietę w internecie oraz ankietę wśród seniorów – widzów spektaklu teatru cieni. Link do anonimowej ankiety w formularzu Google był umieszczany w poście na Facebooku, a także wysyłany przez Messengera z profilu biblioteki.

Formularz internetowy zbierał odpowiedzi na tematy:

- 1) Czy i dlaczego korzystasz z Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrówce?
- 2) Czy jesteś w pełni zadowolony z funkcjonowania biblioteki?
- 3) Z których ułatwień oferowanych przez GBP korzystasz?
- 4) Czy uważasz, że GBP powinna zajmować się czymś więcej niż wypożyczanie książek, a jeśli tak to czym?
- 5) Jakim uczestnikiem wydarzeń wolisz być – biernym widzem czy czynnym poszukiwaczem przygód?
- 6) Jaki rodzaj wydarzeń Cię interesuje?
- 7) Czy chciałbyś współpracować z GBP przy organizacji inicjatyw?
- 8) Jaka forma promocji najbardziej do Ciebie trafia?
- 9) W jakich godzinach i dniach powinna być otwarta biblioteka?
- 10) Biblioteka moich marzeń, to...

8. Wyniki badań środowiskowych

8.1. Mobilny punkt badawczy

Badanie przeprowadzono w dniach od 20 do 29 października w miejscowościach: Guzowatka, Chajęty, Józefów, Kuligów, Dąbrówka i Wszebory. W badaniu wzięło łącznie udział ok. 40 osób. Były to osoby dorosłe w przedziale wiekowym 25-70 lat. W większości ludzie pracujący, spotkani w drodze do pracy lub w miejscu pracy oraz seniorzy.

8.1.1. Ocena działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrówce

Napotkani mieszkańcy w większości deklarowali, że nie korzystają z GBP w Dąbrówce i nie są zainteresowani jej ofertą. Wiedzą że jest, ale nie mają czasu z niej korzystać, czasami wygodniej (bliżej, bardziej po drodze) jest im skorzystać z biblioteki w Radzyminie lub w szkole. Niektórzy, po prostu, wolą kupować książki na własność.

Zdarzały się także osoby, które wypożyczają książki w GBP w Dąbrówce. Te osoby były zadowolone z działalności Biblioteki.

Większość badanych mieszkańców nie знаła dokładnie oferty biblioteki. Dlatego często w oczekiwaniach pojawiały się postulaty działań, które GBP już realizuje (np. katalog internetowy, informacje telefoniczne o dostępności zarezerwowanej książki, polecanie książek przez bibliotekarzy, osobna wystawa „nowości książkowych” w GBP i na facebooku).

8.1.2. Oczekiwania

Mieszkańcy najczęściej nie mieli pomysłu na dodatkową działalność GBP. Biblioteka kojarzy im się przede wszystkim z wypożyczaniem książek i wokół tego budowali swoje oczekiwania (bez odpowiedzi ze strony pracowników GBP) – spotkania autorskie oraz teatrzyki dla dzieci. Padły również propozycje ułatwienia dostępu do książek mieszkańcom niemającym możliwości dojazdu lub mającym utrudniony dojazd do Dąbrówki, jak np. książkomaty, dostarczanie zamówionych książek do oddalonych miejscowości, wrzutomaty itp.

Ułatwienie dostępu do książek mieszkańcom niemającym możliwości dojazdu.

Ankietowani powiązani ze szkołami apelowali o współpracę w realizacji wydarzeń dla dzieci oraz współpracę z filią. Interesowały ich głównie wydarzenia mogące odbywać się w szkole. Motywowali to dezorganizacją pracy szkoły podczas wydarzeń wyjazdowych. Po zachęceniu przez pracowników do szerszego spojrzenia na działalność

Inicjatywy i wydarzenia związane z rozwojem i rozrywką dla dzieci i młodzieży.

Biblioteki, mieszkańcy sugerowali działania kierowane głównie do dzieci i młodzieży: teatryki, koncerty, pikniki i wydarzenia plenerowe, seanse filmowe, recitale itp. Rozmówcy z miejscowości pozbawionych komunikacji zbiorowej podkreślali wagę organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Według nich jest to ogromny problem, który podsyca negatywne emocje i zainteresowania, głównie wśród młodzieży.

Organizowanie wydarzeń kulturalnych w miejscowościach oddalonych od siedziby Biblioteki.

Dorośli poproszeni o wyrażenie własnych oczekiwań wymieniali stworzenie chóru, zajęć kursu komputerowego dla dorosłych i osób starszych, kina plenerowe, koncerty itd.

Często podkreślano potrzebę organizowania wydarzeń w miejscowościach oddalonych od Dąbrówki lub organizowania transportu na takie wydarzenia.

8.1.3. Podsumowanie

Z zebranych informacji wynika, że mieszkańcy gminy w większości borykają się z brakiem wolnego czasu. Jeśli już go mają, to najchętniej poświęcają na obowiązki domowe lub odpoczynek – spędzają czas z rodziną lub przyjaciółmi, oglądają filmy, czytają książki. Jeśli decydują się na uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, to w najczęściej planują je dużo wcześniej (rzadko spontanicznie wychodzą z domu). W związku z tym najczęstszym pomysłem na poszerzenie działalności GBP były inicjatywy i wydarzenia związane z rozwojem i rozrywką dla dzieci i młodzieży. Dorośli zapytani o swoje potrzeby... potrzebowali czasu na zastanowienie.

8.1.4. Przykładowe odpowiedzi

1) Ogólne uwagi dotyczące czytelnictwa i funkcjonowania Biblioteki:

- ▶ częstą odpowiedzią mieszkańców pytanym o to, czy korzystają z biblioteki i jej księgozbioru była odpowiedź, że nie mają czasu na czytanie, nie lubią czytać, oraz nie pasuje im lokalizacja – mają bliżej do biblioteki w Radzyminie. Nie wyrażali też zainteresowania, gdyby książki były do nich dowożone;
- ▶ problem lokalizacji był również istotny dla osób lubiących czytać – wolą pojechać do Radzymina, gdzie mają bliżej niż do Dąbrówki;
- ▶ wielu respondentów kupuje własne książki, jeżeli mają potrzebę czytania. Nie wiedzą i nie interesuje ich co się dzieje na stronie internetowej i fb biblioteki (brak czasu);
- ▶ biblioteka jest w złym miejscu – nie po drodze jest mi do biblioteki w Dąbrówce. Wiele osób wyrażało chęć, by wydarzenia czy zajęcia odbywały się u nich w miejscowościach – problemem jest lokalizacja samej biblioteki i dojazd komunikacją gminną – kilka osób wyraziło chęć uczestniczenia w zajęciach lub wydarzeniach, gdyby miały zapewniony transport;
- ▶ mieszkańcy Gminy częściej wolą być biernymi widzami niż aktywnymi uczestnikami wydarzeń – chcą się odstresować, oderwać myśli od bieżących problemów i kłopotów;
- ▶ najbardziej odpowiedni czas na wydarzenia, to piątek wieczór ewentualnie sobota;
- ▶ pora roku ma znaczenie – jesienią i zimą są dłuższe wieczory.

2) *Oczekiwania i postulaty:*

- ▶ GBP powinna promować nowości biblioteczne np. w internecie lub w budynku GBP, system rezerwacji książek (to już jest!);
- ▶ więcej zajęć tylko dla młodszych dzieci (3-5 lat);
- ▶ konkursy i żeby były dobrze rozreklamowane (facebook i plakaty na tablicach i w sklepach);
- ▶ koncerty w miejscowościach innych niż Dąbrówka;
- ▶ organizowanie wspólnych zajęć, wyjazdów, koncertów – także odpłatnych;
- ▶ konieczne jest organizowanie czasu młodzieży w miejscowościach nieposiadających komunikacji publicznej (Kuligów);
- ▶ teatryki, konkursy recytatorskie dla dzieci;
- ▶ wyjazdy do filharmonii dla szkół lub organizowanie koncertów na miejscu, ale także spektakli teatralnych (dla dzieci i dla dorosłych), występów kabaretów, standupów itp.;
- ▶ stworzenie zespołu – chóru z mieszkańców;
- ▶ organizowanie zajęć w GCK, które rozwijają konkretne umiejętności, np. nie ogólna plastyka tylko malarstwo;
- ▶ organizowanie seansów filmowych;
- ▶ zajęcia komputerowe dla seniorów, ale także dla wszystkich;
- ▶ organizowanie spotkań z autorami;
- ▶ lepsza współpraca ze szkołą;
- ▶ wziąć pod uwagę pory roku, teraz wszyscy mają więcej czasu, bo są długie wieczory;
- ▶ ciekawe zajęcia dla dorosłych w bibliotece związane z czytelnictwem – np. nauka szybkiego czytania, czytania ze zrozumieniem;
- ▶ nauka czytania dla dzieci, pomoc w lekcjach;
- ▶ organizowanie transportu na zajęcia, bo jest problem z dojazdem do Dąbrówki;
- ▶ zorganizować kącik dla dzieci, żeby mogły poczekać na autobus czy zajęcia;
- ▶ biblioteka jest słabo rozreklamowana – niektórzy nie wiedzieli gdzie się znajduje;
- ▶ bardziej rozreklamować wszelkiego rodzaju konkursy;
- ▶ dzieci powinny mieć zapewnione jakieś zajęcia w miejscowościach, w których mieszkają, ponieważ poza te miejscowości mają utrudniony dojazd, jeżeli rodzice ich nie zawiozą. „Marnują się” i „nie mają co zrobić z wolnym czasem, a większość z nich to dobre dzieciaki”;
- ▶ brak środków finansowych powoduje, że wielu rodziców nie stać na płatne zajęcia – cytata z wypowiedzi jednej z mieszkanki;
- ▶ mieszkańcy chętniej korzystaliby z biblioteki, gdyby mogli z niej skorzystać w godzinach wieczornych, po pracy, lub

gdyby były paczkomaty, skąd mogą odebrać i zostawić książki po godzinach pracy biblioteki;

- ▶ niektórzy chcieliby więcej i szybciej dowiadywać się o nowościach książkowych oraz otrzymywać informacje przez sms'a o dostępnych książkach, które zarezerwowali;
- ▶ nauczyciele zasugerowali współpracę biblioteki ze szkołami w zakresie organizacji wszelkiego rodzaju konkursów (np. konkursy recytatorskie), przyjazdy filharmonii do szkół, żeby uczniowie nie musieli dojeżdżać i żeby więcej dzieci mogło brać udział;
- ▶ nauczyciele zwracali uwagę na współpracę z filią w Józefowie dla tych miejscowości, które mają do niej bliżej (np. Józefów).

8.2. Warsztaty wydobywcze

8.2.1. Warsztaty wydobywcze z młodzieżą

Co młodzież lubi robić w wolnym czasie? Czym się interesuje?

Uczestnicy warsztatu deklarowali dużo zainteresowań związanych z kulturą. Z jednej strony są odbiorcami kultury – lubią czytać, oglądać filmy/seriale/anime/telewizję, grać w gry komputerowe, słuchać muzyki. Z drugiej strony są też aktywnymi twórcami kultury – rysują, robią zdjęcia, grają na gitarze, piszą opowiadania, nagrywają tiktoki. Największa liczba zainteresowań uczestników dotyczy właśnie obszaru kultury.

Drugą najszerszą kategorią był sport. Uczestnicy warsztatu lubią jeździć na rowerze/rolkach, grać w piłkę nożną/siatkówkę/piłkę ręczną i pływać. Uprawiają też akrobatykę i jazdę konną. Większość aktywności sportowych jest grupowa – dla młodzieży ważne jest to, żeby działać i spędzać czas wspólnie z rówieśnikami.

Praktycznie wszyscy uczestnicy wymieniali jako ulubioną formę aktywności spotykanie się ze znajomymi. Wyjście na zakupy też jest aktywnością towarzyską – do sklepów/galerii handlowej chodzi się wspólnie ze znajomymi.

W wypowiedziach uczestników pojawiał się też wątek kulinarny (gotowanie, jedzenie). Część miejsc spotkań młodzieży, to lokalna gastronomia (McDonald's, Karuzela²⁰).

Młodzież ma dużo obowiązków (szkolnych i pozaszkolnych), więc ważny jest dla nich także odpoczynek – spanie, leżenie, bawienie się z psem. Czas wolny w tygodniu (od poniedziałku do piątku)

²⁰ <https://www.facebook.com/Karuzela-112731137305738/>

młodzież ma zazwyczaj dopiero po godzinie 18-19. Jeśli chodzi o weekend, to zdania były podzielone. Część uczestników wskazywało, że najlepiej jest dla nich organizować wydarzenia między godzinami 10 a 13 w sobotę. Jednak były też osoby, które w soboty rano mają treningi, więc dla nich optymalnym terminem jest sobotni wieczór.

Gdzie młodzież spotyka się i spędza ze sobą czas?

Na terenie gminy młodzież deklaruowała następujące miejsca spotkań:

- ▶ świetlica w Trojanach,
- ▶ sadzawka w Chruścielach,
- ▶ Mc Donald's,
- ▶ Karuzela,
- ▶ boisko w Dąbrówce,
- ▶ kładka nad trasą S8,
- ▶ remiza w Laskowie,
- ▶ ognisko w Trojanach,
- ▶ przystanek we Wszeborach,
- ▶ jezioro w Roszczepie,
- ▶ plac zabaw w Głuchach,
- ▶ Kebab u Karolka,
- ▶ Biała Szkoła,
- ▶ jezioro za szkołą,
- ▶ Gminne Centrum Kultury,
- ▶ jezioro w Słopsku.

Młodzież często uczestniczy także w zajęciach i spotyka się poza terenem Gminy. Wymieniono trzy takie lokalizacje:

- ▶ warsztaty stolarskie w Radzyminie,
- ▶ nauka pływania w Wołominie,
- ▶ centrum handlowe w Wyszkanie.

Komunikacja – dojazd na zajęcia/spotkania

Młodzież zazwyczaj przemieszcza się po terenie gminy na rowerach, więc miejsca spotkań są rozsiane na dużym obszarze. Uczestnicy warsztatu mieszkają po wschodniej stronie trasy S8, ale dużo czasu spędzają też po jej zachodniej stronie. W pierwszej kolejności przyciągają ich miejsca, gdzie jest dobra infrastruktura (ławki,

boiska, place zabaw, altany itp.), która umożliwia różne aktywności (np. świetlica w Trojanach).

Boisko w Dąbrówce jest miejscem, gdzie można spotkać dużą grupę znajomych, więc jeśli młodzież ma czas, to przejeżdżają kładką nad trasą S8 i kierują się do Dąbrówki. Jeśli szuka się spokoju (np. chcesz z kimś porozmawiać), to optymalnym miejscem jest remiza w Laskowie. Uczestnicy spotykają się także w punktach gastronomicznych na terenie gminy (Mc Donald's, Karuzela, Karolek²¹). Są to nieliczne miejsca spotkań pod dachem – inne miejsca znajdują się w plenerze.

Pojawiły się też nietypowe miejsca spotkań, które młodzież wykorzystuje w inny sposób niż ich podstawowa funkcja. Uczestnicy warsztatu spotykają się ze sobą na kładce umieszczonej nad trasą S8. Rozmawiają ze sobą i machają do kierowców. Miejscem spotkań jest też przystanek we Wszeborach. Wybierają się tam, kiedy nie mają dużo czasu i chcą się szybko spotkać. Zaletą tego miejsca jest to, że można tam usiąść na ławce i jest zadaszenie, które chroni przed warunkami atmosferycznymi. Alternatywne miejsca spotkań mają też tę zaletę, że nie spotykają się tam osoby z innych grup wiekowych. Młodzież woli przebywać w gronie rówieśników – z dala od osób dorosłych.

Ognisko w Trojanach zostało wskazane jako miejsce spotkań wieczornych/nocnych.

Jakich miejsc/działań/wydarzeń brakuje młodzieży na terenie gminy?

- ▶ Koncerty znanych artystów np. Mata, Sanah.
- ▶ Zawody sportowe odbywające się między szkołami/grupami młodzieży.

²¹ Pizza-Kebab „U Karolka” w Woli Rasztowskiej (<https://pizza-kebab-u-karolka.business.site/>)

Oczekiwania młodzieży wobec działalności instytucji kultury

Najważniejszą potrzebą, na którą zwracali uwagę uczestnicy warsztatów, jest integrowanie się i spędzanie czasu ze znajomymi/rówieśnikami. Świetną okazją do tego są wydarzenia, w których można uczestniczyć jako widz (koncerty) lub jako aktywny uczestnik (zawody sportowe).

Niewielka liczba miejsc spotkań „pod dachem” na terenie gminy sprawia, że młodzież chciałaby móc też się spotykać w Gminnym Centrum Kultury lub Gminnej Bibliotece Publicznej, aby po prostu spędzać ze sobą czas. Podobała im się wizja odrębnej przestrzeni/pokoju, który jest dedykowany ich grupie wiekowej, gdzie mogą po prostu się spotkać i pobyć ze sobą. Nie potrzebują tam animatora, który będzie im organizował czas – sami się sobą zaopiekują. Jedyne co mogłoby im się przydać, to możliwość kupienia jedzenia (np. automaty z jedzeniem) i jakieś dodatkowe atrakcje w postaci gier.

Pomysły na działania, które młodzież chciałaby zgłosić do konkursu na inicjatywy oddolne

- ▶ Turniej sportowy/zawody pomiędzy szkołami – 4 głosy.
- ▶ Koncerty – 4 głosy.
- ▶ Gra terenowa – 2 głosy.
- ▶ Wspólne gotowanie – 2 głosy.
- ▶ Festyn/piknik połączony z działalnością foodtrucków – 2 głosy.
- ▶ Spotkania ze sławnymi osobami/osobami, które specjalizują się w jakiejś dziedzinie życia – 1 głos.
- ▶ Turniej gier komputerowy – 1 głos.
- ▶ Wycieczki rowerowe.
- ▶ Impreza Halloweenowa – konkurs na najlepsze przebranie, wspólne zbieranie cukierków.
- ▶ Wystawa książek/opowiadań napisanych przez młodzież.
- ▶ Przedstawienia.
- ▶ Wystawy.
- ▶ Konkursy.

Kluczowe problemy zauważone przez młodzież

- ▶ Brak klubokawiarni.
- ▶ Niewielka liczba miejsc spotkań „pod dachem” na terenie gminy.
- ▶ Brak oferty kulturalnej skierowanej w szczególności do młodego odbiorcy, np. koncertów itp.

8.2.2. Lokalne partnerstwo – warszaty

Spotkanie przedstawicieli organizacji, instytucji i mieszkańców odbyło się w siedzibie Biblioteki 12 listopada 2021 r. Uczestnicy wypowiadali się na temat możliwości działań partnerskich, poznawali swoje potrzeby, oczekiwania i możliwości. Między innymi uzyskano odpowiedzi na nurtujące wszystkich pytania dotyczące potrzeb i pragnień najstarszych mieszkańców gminy.

Co seniorzy lubią robić w wolnym czasie? Czym się interesują?

- ▶ Ogródki.
- ▶ Spotkania w Klubie Senior+.

Gdzie osoby starsze, seniorzy spotykają się i spędzają ze sobą czas na terenie gminy?

- ▶ Świetlica w Trojanach.
- ▶ Gminne Centrum Kultury.
- ▶ Świetlica w Kuligowie.
- ▶ Kościół.

Jakich miejsc/działań/wydarzeń brakuje seniorom na terenie gminy?

- ▶ Kawiarenki.
- ▶ Klubu.
- ▶ Ośrodka rehabilitacyjnego.

Jakie są oczekiwania seniorów wobec działalności instytucji kultury?

- ▶ Grupa na Fb – forum gminne mieszkańców.
- ▶ Teatr cieni dla dzieci i wnuków.
- ▶ Grupa teatralna.
- ▶ Warsztaty szydełkowania, robienia makram, haftowanie.
- ▶ Szkolenie z pierwszej pomocy.
- ▶ Cyrk.
- ▶ Food truck.
- ▶ Spotkania towarzyskie przy kawie i ciastku.
- ▶ Pokaz fajerwerków.
- ▶ Potańcówki w stylu retro.
- ▶ Basen i lodowisko w Dąbrówce.
- ▶ Gminna strefa kibica
- ▶ Otwarta pracownia krawiecka.
- ▶ Aerobik, zumba – wspólne zajęcia w grupie.
- ▶ Wspólne warsztaty kulinarne.
- ▶ Rajdy rowerowe.
- ▶ Zawody, rozgrywki w siatkówkę, bilard – między sołectkimi.
- ▶ Bal maskowy.
- ▶ Wspólne grzybobrania, wędkowanie.
- ▶ Imprezy plenerowe: koncerty, festyny, ognisko, pokazy OSP.
- ▶ Spotkania z ciekawymi ludźmi.
- ▶ Karaoke, wspólne biesiady.
- ▶ Spotkania przy brydżu, grach planszowych.
- ▶ Wspólne wycieczki – Polska, Europa.
- ▶ Rowery wiejskie.
- ▶ Spływy kajakowe.
- ▶ Telewizja gminna.
- ▶ Olimpiady sołectkimi, konkursy międzysołectkimi.

- ▶ Festiwale piosenki.
- ▶ Challenge między sołectwami.
- ▶ Wspólne aktywności fizyczne – nordic walking, rowery.

Najważniejszą potrzebą seniorów jest integrowanie się ze sobą i spędzanie czasu ze znajomymi i rówieśnikami. Uczestnicy zwracali też uwagę na potrzebę poprawy komunikacji w gminie.

Kluczowe problemy zauważone przez seniorów

- ▶ Wyraźny podział na seniorów bardzo aktywnych i zupełnie nieaktywnych.
- ▶ Niskie poczucie bycia potrzebnym społeczności lokalnej.
- ▶ Niska ocena wagi problemów seniorów dla władz gminnych i wpływu seniorów na podejmowanie decyzji.
- ▶ Niskie oceny bezpieczeństwa i komfortu życia w gminie (brak komunikacji, co bardzo ogranicza samodzielność osób starszych, brak ośrodka rehabilitacyjnego).
- ▶ Niski poziom wiedzy seniorów o możliwościach, uprawnieniach, instytucjach – brak skutecznego przepływu informacji do osób starszych, zwłaszcza w kontekście niskich kompetencji seniorów, np. w zakresie korzystania z Internetu.
- ▶ Animacja wielu działań proseniorskich przychodząca z zewnątrz – swoiste uzależnienie od ofert zewnętrznego finansowania działań, pozyskiwanego głównie w postaci grantów w konkursach, wyjątkiem jest działalność Klubu Senior+, jednak obejmującego swoimi działaniami bardzo małą grupę osób w stosunku do potrzeb.
- ▶ Feminizacja aktywności seniorskich, brak zainteresowania mężczyzn, brak oferty i miejsca w którym mogliby spotykać się i realizować swoje pasje mężczyźni.

- ▶ Konflikt pomiędzy grupami senioralnymi, W perspektywie części seniorów – przywiązanie do jednej instytucji lub grupy wyklucza zaangażowanie w działalność innej.
- ▶ Potrzeba uczestnictwa w zorganizowanych formach rekreacji ruchowej, kulturalnej.
- ▶ Brak miejsca spotkań dla seniorów ze swobodnym dostępem.
- ▶ Brak realnego programu integracji międzypokoleniowej.

Pomysły na działania, które seniorzy chcieliby zgłosić do konkursu na inicjatywy oddolne

- ▶ Kino plenerowe (leżaki, kawa, w ładnym miejscu).
- ▶ Wycieczka rowerowa połączona z ogniskiem.
- ▶ Kulig z ogniskiem.
- ▶ Widokowe loty balonem.
- ▶ Park linowy dla młodzieży w lasach gminnych.
- ▶ Wyprawy terenowe po lasach – off road.
- ▶ Wspólna wycieczka po Polsce.
- ▶ Piknik rodzinny.
- ▶ Ognisko z gitarą, koncertem.

8.3. Przypadkowi goście – stanowisko badawcze

8.3.1. Ocena obecnej działalności biblioteki

1) W jakich godzinach i dniach powinna być otwarta biblioteka? (W jakich dniach i godzinach najchętniej korzystałbyś z biblioteki?)

- ▶ W tygodniu od poniedziałku do piątku (godziny przedpołudniowe).
- ▶ W ciągu tygodnia (nie w sobotę) godziny ranne i popołudniowe.
- ▶ Obecne dni i godziny są dla mnie odpowiednie.

- ▶ Wszystko jest bardzo dobrze zorganizowane, obsługa bardzo miła.
- ▶ Godziny otwarcia biblioteki są dla mnie dogodne.
- ▶ Jeden, dwa dni w tygodniu 18.00-19.00, bez sobót.
- ▶ Dla mnie godziny są odpowiednie „dla chcącego nic trudnego” można tak zorganizować czas, żeby dotrzeć do biblioteki w tych godzinach, które są teraz.
- ▶ Przyjeżdżam przy okazji załatwiania spraw – godziny pasują.

2) Jak oceniasz funkcjonalność/przyjazność/dostępność budynku biblioteki?

- ▶ Biblioteka jest piękna.
- ▶ Wnętrze biblioteki jest bardzo ładne i przyjazne.
- ▶ Biblioteka piękna, brak wjazdu dla wózków na górę.
- ▶ Ogólnie wnętrze przyjazne, mogłoby być tylko miejsce do posiedzenia.
- ▶ Brakuje czytelnicy, żeby usiąść i spokojnie poczytać książkę.

3) Jakie są Twoje preferencje czytelnicze? Czy biblioteka spełnia Twoje oczekiwania?

- ▶ Tak znajduję dla siebie książki do czytania.
- ▶ Jestem zadowolona, jest dużo pozycji, które mnie interesują.
- ▶ Czytam kryminały, znajduję je w ofercie biblioteki.
- ▶ Biblioteka w pełni spełnia moje oczekiwania, jest dużo literatury, którą czytam.
- ▶ Mogłoby być więcej pozycji o tematyce podróżniczej i kulinarnej.

4) Czy dostrzegasz potrzebę jakichś zmian w obecnych działaniach biblioteki? Jakiej?

- ▶ Wszystko jest super!!!

- ▶ Uważam, że Biblioteka funkcjonuje bardzo sprawnie, posiada dużą bazę książek, a pracownicy są zawsze pomocni i uprzejmi.
- ▶ Po długiej nieobecności dopiero zaczynam „staż” czytelnicy. Jak na razie nie mam uwag, wszystko jest ok. może w miarę upływu czasu coś mi się nasunie.
- ▶ Osobiście nie widzę potrzeby zmian w obecnych działaniach biblioteki.
- ▶ Tak. Chciałabym, żeby biblioteka organizowała spotkania, spektakle, projekcje, warsztaty. Żeby mogła przyjść sobie i przy kawie poszperać w necie.
- ▶ Lubię bibliotekę, wszystko git.

5) Jak chciałbyś spędzać czas w bibliotece? Poza książkami, co jeszcze powinno dziać się w bibliotece? (Czego oczekujesz od biblioteki poza wypożyczaniem książek?)

- ▶ Najczęściej odpowiadano, że Biblioteka funkcjonuje bardzo sprawnie, posiada dużą bazę książek.
- ▶ Chciałabym, żeby biblioteka organizowała spotkania autorskie.
- ▶ Chciałabym, żeby biblioteka organizowała spektakle, projekcje.
- ▶ Chciałabym, żeby biblioteka organizowała warsztaty rękodzielnicze, np. makrama, szydełkowanie itp.
- ▶ Chciałabym, żeby biblioteka organizowała czytanie dla dzieci.
- ▶ Chciałabym, żeby biblioteka organizowała warsztaty ilustracji dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- ▶ Nigdy nie zastanawiałam się, czy potrzebuję czegoś więcej od biblioteki poza wypożyczaniem książek – raczej nie. Biblioteka to książki, nie zajęcia.

8.3.2. Promocja działalności biblioteki

1) Jaka forma promocji najbardziej do Ciebie trafia? Skąd i w jaki sposób dowiadujesz się o bieżących wydarzeniach, ofercie biblioteki?

- ▶ Facebook.
- ▶ Strona internetowa NIE – jest chaotyczna, nie mogę nic tam znaleźć.
- ▶ Czasem plakaty.
- ▶ Nie zwracam uwagi na plakaty, nie mam czasu – głównie Facebook.
- ▶ Podczas rozmowy z kimś kto już wie o wydarzeniu – za słyszane od kogoś.

8.3.3. Pytania dodatkowe

1) W jakich wydarzeniach/działaniach biblioteka mogłaby Cię wesprzeć?

- ▶ Nie potrzebuję wsparcia, wystarczy mi wypożyczanie.
- ▶ Przychodzę po książki.
- ▶ Biblioteka czasami mogłaby organizować spektakle teatralne na które bym przyszła.
- ▶ Biblioteka jest od książek nie musi robić wydarzeń.
- ▶ Dobrze, że znajduję chwilę na czytanie, ogólny brak czasu na organizację działań.

2) Biblioteka moich marzeń, to...

- ▶ Cicha przestrzeń z książkami.
- ▶ Książki, książki i jeszcze raz książki.
- ▶ Taka jaka jest tu czyli duży wybór trafiających w mój gust książek.

3) Co możemy zrobić, żeby dotrzeć do większej liczby odbiorców?

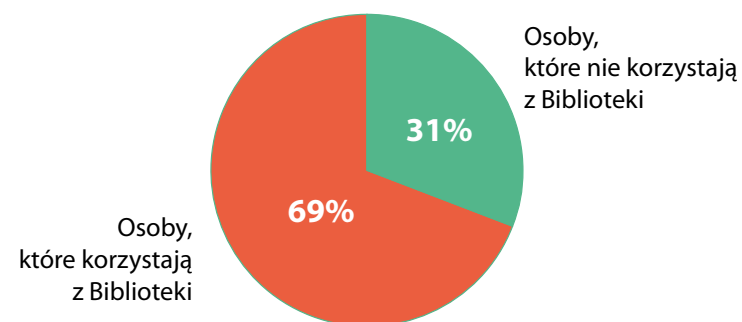
- ▶ Więcej plakatów, ulotek – może rozdawane uczniom w szkołach.
- ▶ Może jakieś info o wydarzeniach w lokalnych gazetach.
- ▶ Publikowanie informacji na portalach społecznościowych.
- ▶ Ci co chcą przyjść to się dowiedzą, ja tak mam jak chcę się dowiedzieć to pytam lub czytam na Facebooku.

8.4. Odpowiedzi udzielone w ankietach

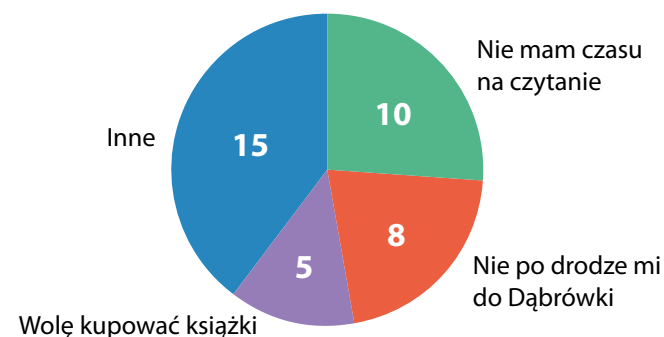
8.4.1. Ankieta internetowa

1) Czy i dlaczego korzystasz z Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrówce?

Ankiety wypełniło 88 osób. 69% wypełniających stanowiły osoby korzystające z Biblioteki, a 31% osoby, które z niej nie korzystają. 35 osób niekorzystających z biblioteki odpowiedziało na pytanie, dlaczego z niej nie korzystają.

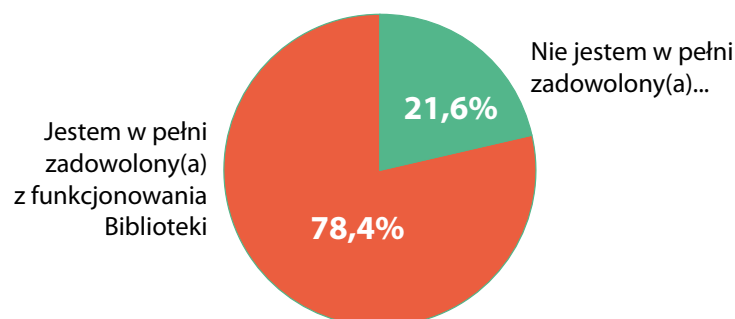
Najczęściej powtarzającą się przyczyną niekorzystania z biblioteki był „brak czasu na czytanie” – 34% odpowiedzi,

następnie lokalizacja biblioteki („nie po drodze mi do Dąbrówki”) – 23%. 14% respondentów zadeklarowało, że woli kupować książki na własność.

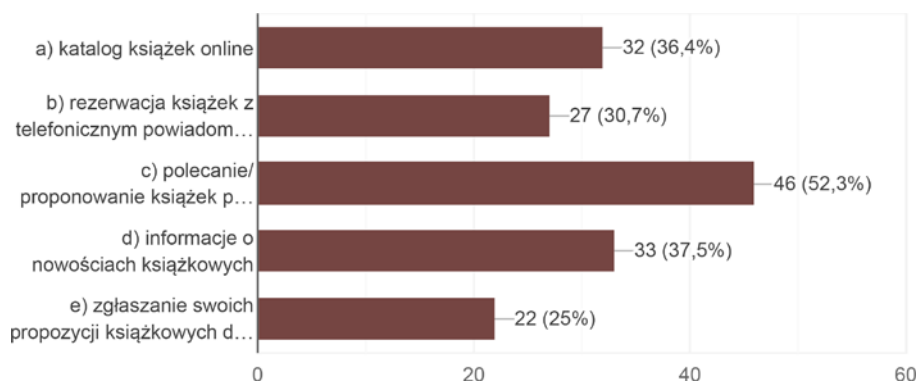
2) Czy jesteś w pełni zadowolony z funkcjonowania biblioteki?

78% respondentów deklaruje pełne zadowolenie z funkcjonowania biblioteki. Tylko 22% miało do niego zastrzeżenia.

3) Z których ułatwień oferowanych przez GBP korzystasz?

Najwięcej, bo ponad 50% respondentów deklaruje, że korzysta z pomocy bibliotekarza przy wyborze lektury.

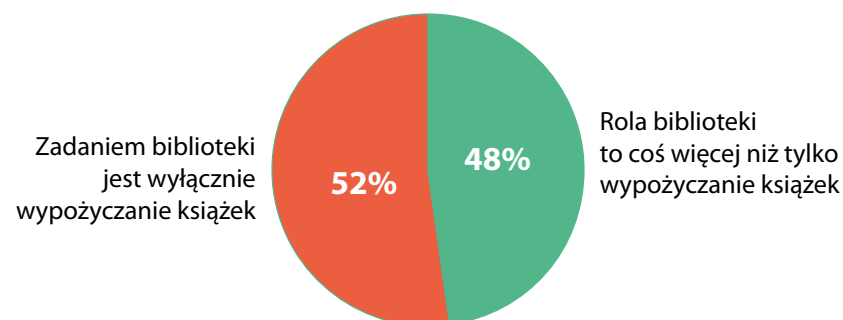

Z których ułatwień oferowanych przez GBP korzystasz?

Nieco mniej, bo po ok. 36% badanych korzystało z informacji o nowościach książkowych oraz z katalogu książek on-line (okazało się, że katalog, o którym wielu badanych w terenie w ogóle nie wiedziało, jest dosyć popularny wśród respondentów „internetowych”!).

Z możliwości zarezerwowania książki z powiadomieniem telefonicznym korzystało ok. 31% osób, a 25% zadeklarowało, że zgłaszały bibliotekarzowi swoje propozycje książek, które powinny znaleźć się w Bibliotece.

4) Czy uważasz, że GBP powinna zajmować się czymś więcej niż wypożyczanie książek, a jeśli tak to czym?

Minimalna większość (52%) uczestników badania uważała, że zadaniem biblioteki jest wyłącznie wypożyczanie książek. Pozostali (48%) dopuszczała także inne rodzaje działalności Biblioteki, w szczególności:

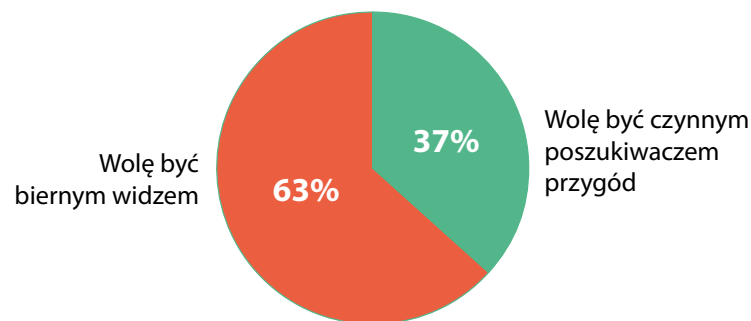
- ▶ Spotkania dla dzieci, spotkania autorskie.
- ▶ Konkursy promujące Bibliotekę, wydarzenia literackie, spotkania z bohaterami bajek dla dzieci, utworzenie listy proponowanych nowości od czytelników.
- ▶ Wieczorki autorskie.
- ▶ Teatrzyki dla dzieci.

- ▶ imprezy kulturalne.
- ▶ Zapraszanie różnych autorów książek na spotkania, zarówno piszących dla dzieci, jak i dla dorosłych.
- ▶ Organizowanie akcji czytelniczych, które może są bardziej rozpromowane.
- ▶ Spotkania autorskie, konkursy czytelnicze, noc bibliotek.
- ▶ Biblioteka powinna animować kulturę czytelniczną, organizować spotkania autorskie, a przede wszystkim wychodzić ze swoją ofertą do ludzi i docierać do wszystkich miejscowości w gminie, a nie ograniczać się w swoich działaniach tylko do miejscowości gminnej.
- ▶ Organizować wieczorki z książką dla dzieci, warsztaty promujące książki dla dzieci.
- ▶ Organizować spektakle.
- ▶ Zorganizować Noc bibliotek dla dzieci i młodzieży.
- ▶ Organizować koncerty.
- ▶ Wypożyczanie gier planszowych.
- ▶ Powinno być więcej audiobooków.
- ▶ Wydarzenia kulturalne.
- ▶ Organizowanie wspólnego czytania książek z dziećmi, np. w sobotnie przedpołudnia.
- ▶ Organizacja sesji gier w planszowki.
- ▶ Zajęcia plastyczne, zajęcia techniczne (rękodzieło).
- ▶ Spotkania z autorami książek, czytanie dzieciom przez osoby rozpoznawane przez dzieci i młodzież, konkursy dot. znajomości książek i autorów, konkursy i zabawy, np. tropem jakiegoś bohatera książki.
- ▶ Dyskusyjny Klub Książki – w ramach jego działań byłyby rozmowy o książkach, spotkania z pisarzami, ilustratorami, wydawcami itp.

- ▶ Wyjazdy do muzeów, na targi książki, doradzanie w zakupach literatury, lekcje biblioteczne.
- ▶ Wypożyczanie filmów – nowości, które wchodzą na ekrany, koncerty w sali widowiskowej i spektakle.
- ▶ Więcej organizowanych akcji dla dzieci czy spotkań z autorami książek, a nawet z aktorami grającymi w filmie na podstawie książki.
- ▶ Wypożyczanie płyt.
- ▶ Promowanie nowych młodych pisarzy.

5) *Jakim uczestnikiem wydarzeń wolisz być – biernym widzem czy czynnym poszukiwaczem przygód?*

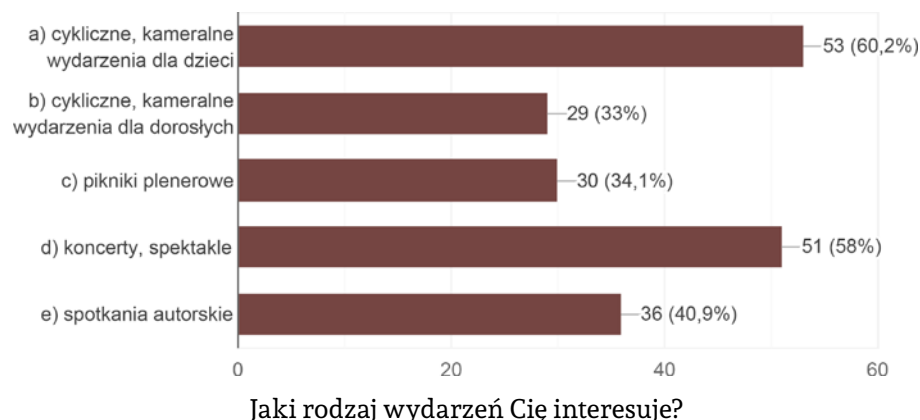
Podobnie, jak w badaniu terenowym zdecydowana większość badanych (67%) deklarowała, że woli biernie uczestniczyć w wydarzeniach niż być ich aktywnymi uczestnikami.

6) *Jaki rodzaj wydarzeń Cię interesuje?*

Większość uczestników ankiety deklarowało zainteresowanie cyklicznymi kameralnymi wydarzeniami dla dzieci (60%) oraz koncertami i spektaklami (58%). Nieco mniejszym, ale też dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania autorskie (41%), pikniki plenerowe (34%). Minimalnie, ale najmniejszym zainteresowaniem

cieszyły się cykliczne kameralne spotkania dla dorosłych (33%), co w kontekście największego zainteresowania takich spotkań dla dzieci może sugerować, że mieszkańcy oczekują od Biblioteki, że jej oferta będzie skierowana przede wszystkim do najmłodszej części lokalnej społeczności.

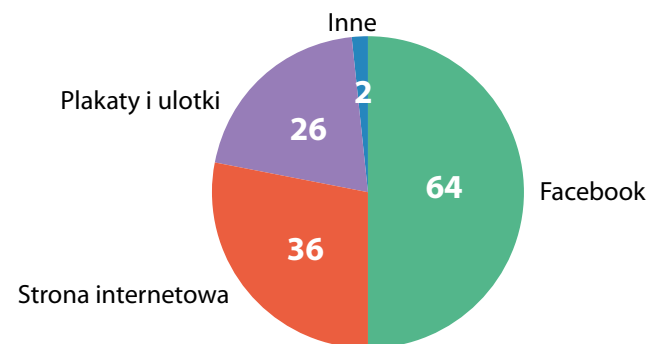

7) Czy chciałbyś współpracować z GBP przy organizacji inicjatyw?

Zdecydowana większość, bo prawie 80% zapytanych nie zadeklarowała chęci aktywnego włączenia się w organizację wydarzeń w Bibliotece – mieszkańcy chcieliby tylko tradycyjnie korzystać z wypożyczalni książek. Jednak, z drugiej strony, ponad 20% z nich zadeklarowało chęć aktywnego włączenia się w działania Biblioteki, czy to przy realizacji prowadzonych przez nią działań (16%), czy też miało pomysły własnych działań, które chcieliby zrealizować przy jej pomocy (7%). Co w praktyce, przy 88 uczestnikach badania, oznacza, że ok. 20 osób zdecydowanych jest już dziś aktywnie włączyć się w realizację działań prowadzonych przez Bibliotekę.

8) Jaka forma promocji najbardziej do Ciebie trafia?

Struktura odpowiedzi na to pytanie może być jednocześnie cenną sugestią dotyczącą najlepszego sposobu kontaktu Biblioteki z potencjalnymi czytelnikami/uczestnikami działań. Przy interpretacji wyników badania należy jednak pamiętać, że zostało ono przeprowadzone on-line, a więc odpowiedzi udzielały wyłącznie osoby korzystające z internetu. Okazało się, że użytkownicy internetu zdecydowanie preferują komunikację za pośrednictwem Facebooka (75%), podczas gdy stronę internetową wskazuje 42% ankietowanych. Wynik może być jednak podyktowany faktem, że link do ankiety rozpowszechniany był przez profil na Facebooku (i w Messengerze), a nie na stronie internetowej.

31% badanych wskazujących na to, że najskuteczniejszą formą promocji są plakaty i ulotki rozmieszczone w terenie, potwierdza, że ten kanał informacji jest także bardzo istotny, choć jeden z badanych stwierdził, że plakaty i ulotki nie docierają do jego miejscowości.

W badaniu nie pojawiło się pytanie o marketing szeptany, nikt z badanych nie wymienił takiej formy

przekazywania informacji także w pozycji „Inne”. Szkoda, bo w badaniach prowadzonych w realu wiele osób sugerowało, że to właśnie od sąsiadów i znajomych dowiadują się o imprezach i wydarzeniach organizowanych w Bibliotece (i GCK).

9) W jakich godzinach i dniach powinna być otwarta biblioteka?

Internauci nie zasugerowali żadnych zmian w godzinach otwarcia biblioteki. 89% zaznaczyło odpowiedź, że odpowiadają im aktualne godziny pracy Biblioteki. Wszystkie pozostałe sugestie uzyskały zaledwie po jednym głosie.

10) Biblioteka moich marzeń, to...

Odpowiedzi na to pytanie mają szansę stać się nieocenioną pomocą w dyskusji na temat usprawnienia (rozszerzenia) działalności Biblioteki. Nawet jeśli niektóre z nich są nierealne ze względu na obowiązujące przepisy i zwyczaje, to dają interesujący obraz oczekiwań społecznych wobec Biblioteki. Ta wiedza jest kluczem do możliwie najpełniejszego zaspokojenia tych oczekiwań. Poniżej przytaczamy wszystkie odpowiedzi bez istotnych modyfikacji:

- ▶ Taka w której zawsze znajdę coś dla siebie.
- ▶ Miejsce gdzie mogę się rozwijać, spotkać ciekawych ludzi.
- ▶ Skarbnica książek i centrum wydarzeń kulturalno-literackich.
- ▶ Biblioteka z miejscem gdzie można zaszyć się z książką w ciszy i oddać się lekturze, a w przerwie zjeść dobre ciastko i napić się kawki.
- ▶ Miejsce spotkań wielokulturowych, międzypokoleniowych.
- ▶ Z kąciakiem w którym mogłabym czytać książki popijając wino!

- ▶ Instytucja poszerzająca zainteresowania czytelników.
- ▶ Pełna książek i miejsce do posiedzenia i poczytania, gdzie można poczuć się jak w zaciszu domu, w którym można być z książką sam na sam.
- ▶ Nowoczesny ośrodek kulturotwórczy.
- ▶ Dostęp do książek polecanych np. na stronie lubimyczytac.pl.
- ▶ Instytucja aktywna, w której dla każdego będzie miejsce.
- ▶ Oaza spokoju z mnóstwem książek.
- ▶ Biblioteka, która posiada bardzo dużo pozycji książkowych dla dzieci.)
- ▶ Z atrakcjami dla dzieci.
- ▶ Biblioteka powinna promować naukę i integrować społeczność lokalną, a nie każdą religijną okazję jaka się trafi. Powinna być dla każdego obywatela. „Niepodległa od KK!”.
- ▶ Nasza biblioteka jest ok.
- ▶ Wrzutnia na książki 24 h, a’la paczkomat z odbiorem książek zamówionych.
- ▶ Wypożyczalnia gier dla dorosłych, nawet za kaucją.
- ▶ Możliwość zamawiania książek do filii i ich zwrot tam.
- ▶ Wypełniona wieloma trudno dostępnymi w sklepach lub drogimi książkami – takimi, które ciężko byłoby mi samej kupić.
- ▶ Biblioteka on-line z dostawą do paczkomatu.
- ▶ Biblioteka przyjazna czytelnikowi, a taką jest biblioteka w Dąbrówce.
- ▶ Jak nasza :-)
- ▶ Właśnie taką biblioteką jaka jest.
- ▶ Pachnące książki.
- ▶ Każda w której można wypożyczyć książkę, która Cię interesuje.

- ▶ Biblioteka, w której można poznać nowe, ciekawe tytuły książek i oczywiście je wypożyczyć.
- ▶ Miejsce, gdzie mogę przyjść i ciekawie spędzić czas.
- ▶ Aby były wszystkie książki jakie mi się marzą.
- ▶ Biblioteka nowoczesna.
- ▶ Dysponowanie takim budżetem, aby nie było ograniczeń w zakupach i działalności biblioteki. Różnorodna literatura, prasa, audiobooki do słuchania i czytniki do czytania na miejscu i wypożyczanie do domu.
- ▶ Wychodzenie z działaniami poza mury biblioteki (szkoły, centra kultury, plenery).
- ▶ Miła, otwarta i przyjazna kadra.
- ▶ Żeby się wszystko zmieniło.
- ▶ Właśnie ta w Dąbrówce :-)
- ▶ Taka, która jest w tej chwili, gdyż pracują tam bardzo miłe Panie, które zawsze służą pomocą.
- ▶ Otwarta na ludzi i ich inicjatywy. Zachęcająca dzieci do bycia w bibliotece, np. przez spotkania tematyczne.
- ▶ Z dużym wyborem nowości. Duża ilość i częsta aktualizacja książek i audiobooków.
- ▶ Mobilna.
- ▶ W której można pić wino do książki.

8.4.2. Ankieta wśród seniorów – widzów spektaklu teatru cieni

Ankieta przeprowadzono wśród widzów spektakli teatru cieni, które odbyły się 19 i 20 listopada w sali widowiskowej GCK. Wypełnili ją mieszkańcy następujących miejscowości: Dąbrówka (10), Karpin (5), Dręszew (4), Małopole (4), Guzowatka (2), Lasków, Trojany, Wola Rasztowska, Warszawa oraz Chruściele, którzy odpowiedzieli na trzy krótkie pytania:

1) *Gdzie na terenie gminy Ty jako osoba dorosła/starsza spotykasz się i spędzasz najczęściej swój czas wolny?*

- ▶ Gminne Centrum Kultury (10),
- ▶ Klub „Senior+” (8),
- ▶ Gimnastyka w Klubie Seniora (6)
- ▶ Kościół (5)
- ▶ Sklep (4)
- ▶ Biblioteka (4)
- ▶ Dom (3)
- ▶ Działka, ogród (1)

2) Jakich miejsc/działań/wydarzeń brakuje Ci na terenie gminy?

- ▶ Miejsca w którym można by się spotkać, wypić kawę, porozmawiać (7).
- ▶ Własnego pomieszczenia w którym moglibyśmy realizować swoje pasje teatralne, taneczne.
- ▶ Brakuje miejsca, gdzie seniorzy mogliby się swobodnie spotkać, porozmawiać o problemach, czy tematach lekkich jak np. nowinki kosmetyczne.
- ▶ Spotkań – miejsca spotkań na temat ciekawych filmów, przeczytanych książek (5).
- ▶ Spotkań z autorami książek i ciekawymi ludźmi (5).
- ▶ Imprez kulturalnych (4)
- ▶ Ścieżki rowerowej (3).
- ▶ Rozrywki (3).
- ▶ Festynów związanych z folklorem gminy i tradycjami lokalnymi (2).
- ▶ Wycieczek. Wspólnych wyjazdów na imprezy kulturalne poza gminę (2).
- ▶ Kabaretów.
- ▶ Teatrów.
- ▶ Lokalnych wydarzeń – imprez okolicznościowych, dożynek, zajęć ludowych itp.

3) Jakie są Twoje oczekiwania wobec działalności instytucji kultury, a w sposób szczególny Biblioteki Gminnej?

- ▶ Punkt porad dla seniorów.
- ▶ Imprezy kulturalne.
- ▶ Spotkania nt. ciekawych książek, dyskusje przy kawie, możliwość obejrzenia ciekawego filmu lub spektaklu, rozmowy na ważne tematy.
- ▶ Fajny byłby jeden dzień, w którym mogłabym przyjść do biblioteki z moimi wnuczkami. Żeby babcie, dziadkowie czytali dzieciom książki lub razem opowiadali ciekawe historie, przeżycia (2).
- ▶ Spektakli i widowisk.
- ▶ Inicjowania ciekawych działań.
- ▶ Zorganizowania Klubu Czytelniczego.
- ▶ Organizacji festynów ludowych.
- ▶ Zapraszania zespołów kabaretowych i rozrywkowych.
- ▶ Ciekawych wystaw.
- ▶ Dożynek, wspólnych wianków na wiosnę itp.

9. Rekomendacje

Niezależnie od ewolucji merytorycznej roli biblioteki publicznej, powinniśmy także zwrócić uwagę na ewolucję publicznego charakteru biblioteki, jako miejsca. Współczesna biblioteka powinna być miejscem publicznym, tj. dostępnym dla każdego bez żadnych ograniczeń – także dla osób niepełnosprawnych – a czytelnia powinna znajdować się w miejscu pozbawionym wszelkich barier architektonicznych.

Biblioteka powinna być miejscem otwartym – takim, do którego wejście pozbawione jest barier psychologicznych. Osoba, która wchodzi do biblioteki powinna czuć się tam swobodnie i być przekonana, że jest mile widzianym, oczekiwanym gościem. Rejestracja powinna być prosta i łatwo wykonalna dla każdego, a zasady korzystania z zasobów biblioteki dostępne dla każdego, jasno i przejrzysto opisane.

Na podstawie zebranych refleksji, opinii, wyników sondaży, rozmów z Czytelnikami, a także pozostałymi mieszkańcami naszej gminy, dostrzegamy potrzebę rozważenia ewentualnych zmian z uwzględnieniem następujących postulatów.

- 1) Warto zastanowić się nad komunikacją z bardziej odległymi regionami gminy, które z uwagi na położenie geograficzne i komunikację w naturalny sposób związane są silniej z sąsiednimi gminami/miejscowościami (jak np. Kuligów z Radzyminem). Np. przez zorganizowanie mobilnego punktu bibliotecznego lub dostaw/odbioru książek do/od ich mieszkańców, żeby korzystanie z GBP było dla nich wygodniejsze niż korzystanie z biblioteki publicznej w Radzyminie.
- 2) Dostarczanie książek, czasopism, audiobooków do domów osób o utrudnionym dostępie, np. seniorów, osób chorych

i niepełnosprawnych. Tu można wykorzystać np. pracę wolontariuszy, co wymagałoby stworzenia takiego wsparcia wokół działań GBP.

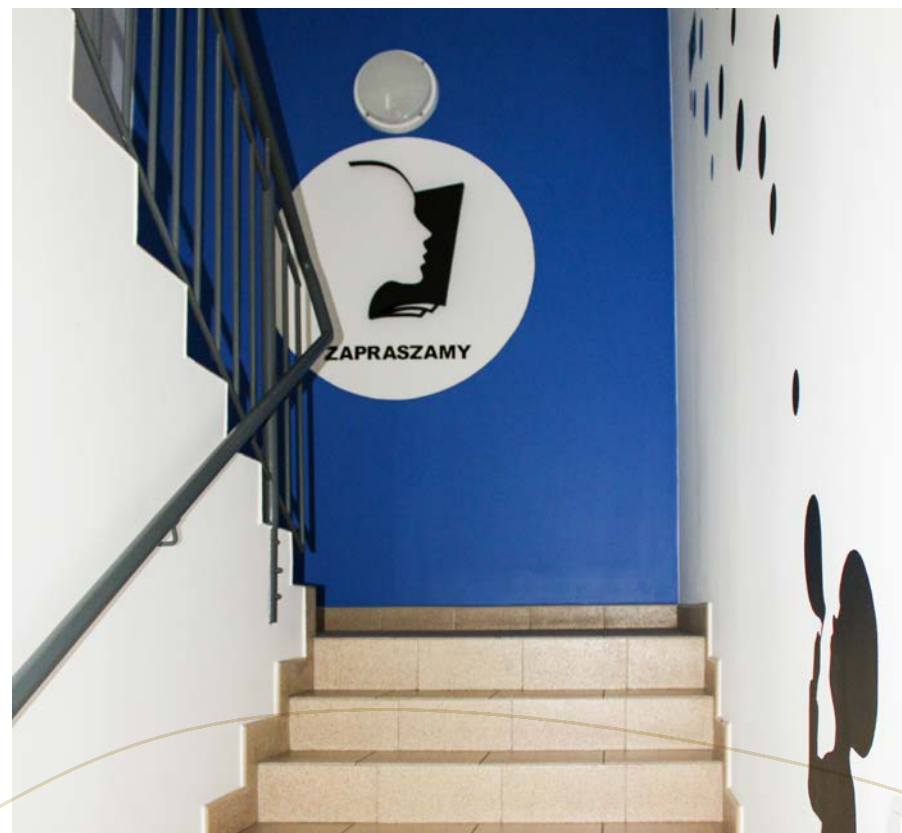
- 3) Ze względu na rozproszenie gminy, może warto zastanowić się nad rozproszeniem także działań Biblioteki na terenie gminy. Np. starać się, aby w jednakowym stopniu wspierać różnorodne inicjatywy i działania w różnych miejscowościach, nie tylko w Dąbrówce i okolicach.
- 4) Wykorzystać potencjał wolontariatu w upowszechnianiu czytelnictwa. Np. organizacja wspólnego czytania w poszczególnych miejscowościach, objazdowe kluby dyskusyjne, których spotkania odbywałyby się rotacyjnie w poszczególnych miejscowościach(?)
- 5) Stworzenie w Bibliotece czytelnii przyjaznej wszystkim osobom, które chciałyby skorzystać z księgozbioru na miejscu. Czytelnia dla osób dorsłych!
- 6) Przeorganizowanie Biblioteki, jako miejsca, gdzie młodzież mogłaby spędzać czas po zajęciach. Stworzenie czytelnii-kawiarni? lub wydzielenie czytelnii, gdzie można (po cichu) rozmawiać przy herbacie, zainicjować spotkanie wokół wspólnych pasji.
- 7) Stworzenie w bezpośrednim sąsiedztwie Biblioteki na terenie GCK klubo-kawiarenki, z której mogliby korzystać wszyscy czytelnicy. Może na wzór klubów empik (Klub Międzynarodowej Prasy i Książki w latach 70.-80. XX w.).
- 8) Unowocześnienie strony internetowej Biblioteki, tak by mogła ona być dobrym medium kontaktu z lokalną społecznością.

Obecnie mieszkańcy wskazują, że informacje o działalności Biblioteki czerpią głównie z Facebooka, a stronę internetową oceniają bardzo nisko (zarówno w badaniu w realu, jak i on-line). Facebook nie wydaje się najlepszym środkiem komunikacji ze względu na ulotność i losowość prezentowania poszczególnych informacji – jest dobrym medium promocji i reklamy, ale poszukiwanie tam konkretnych informacji, np. sygnalizowanych w badaniu nt. nowości czytelniczych (kalendarium, godziny i zasady działania itp.) nie jest wygodne. Skutecznej reklamie na Facebooku brakuje obecnie wsparcia solidnej „landing page”.

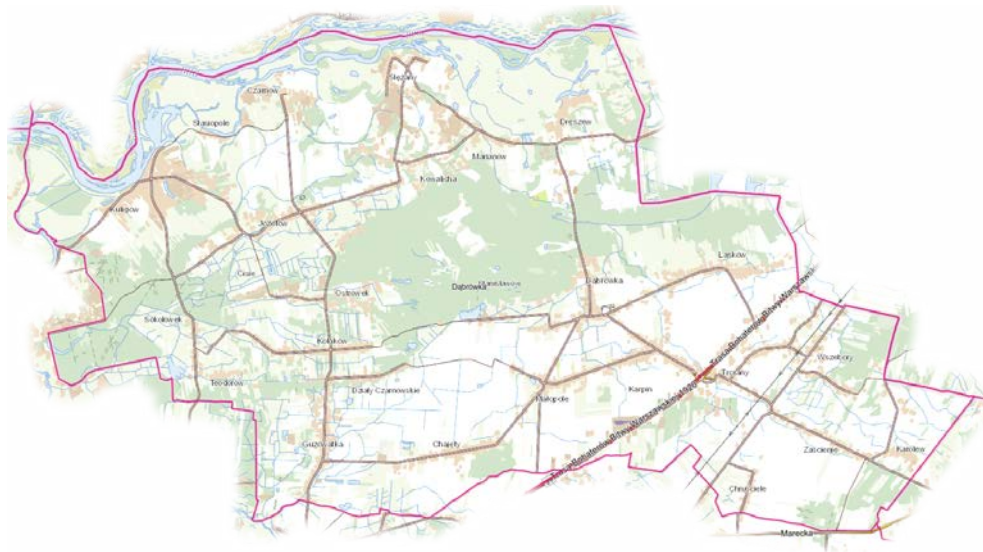
- 9) Organizacja zajęć edukacyjnych, plastycznych, warsztatów literackich itp. Trzeba znaleźć takie pola działania, które znajdują się poza obszarem zainteresowania Gminnego Centrum Kultury, związane z upowszechnianiem indywidualnego dostępu do dóbr kultury (literatury, muzyki, filmu, sztuki...), podczas gdy GCK powołane jest przede wszystkim do organizowania masowego dostępu do tych dóbr (organizowanie koncertów, spektakli itp.).
- 10) Prowadzenie zajęć zapobiegających wykluczeniu społecznemu – zajęcia wyrównawcze z literatury i sztuki dla osób, które nie korzystają z nich z przyczyn ekonomicznych, warsztatów (wsparcia) komputerowych i technologicznych dla seniorów z wykorzystaniem potencjału wolontariuszy.
- 11) Powołanie i prowadzenie dyskusyjnego klubu książki.
- 12) Uwzględniając potencjał i odpowiadając na potrzeby środowisk lokalnych, biblioteka może stać się miejscem spotkań partnerskich. Z inicjatywy biblioteki inicjatorzy działań oddolnych mogliby się spotykać z ekspertami, którzy swoją wiedzą i doświadczeniem wspieraliby realizację inicjowanych działań. Biblioteka mogłaby być inkubatorem projektów i źródłem wiedzy o ich realizatorach, nie rezygnując

z podstawowej funkcji, jaką jest informacja i komunikacja wobec mieszkańców.

- 13) Zebrane wyniki analiz powinny zostać przekazane np. na zebraniu otwartym mieszkańców – na wspólnym spotkaniu organizacji i instytucji partnerskich. Do dyskusji i lektury trzeba zaprosić także władze gminy.
- 14) Otwarte spotkania z różnymi grupami mieszkańców, nakierowane na dialog i wzajemne poznanie się, mogłyby pomóc w stworzeniu środowiska ludzi wspierających swoją pracą wolontariacką nowe działania Biblioteki. Byłoby to zgodne z oczekiwaniami wyrażonymi w wypowiedziach wszystkich grup respondentów ankiet i badań, którym brakuje dialogu i wspólnych spotkań, zarówno z innymi mieszkańcami, jak i przedstawicielami lokalnych instytucji (np. Biblioteki).

**Narodowy
Program
Rozwoju
Czytelnictwa
2.0**

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego w ramach
realizacji Narodowego Programu Rozwoju
Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

Gminna Biblioteka Publiczna

DĄBRÓWKA

